

De Moeial

Studententijdschrift van de Vrije Universiteit Brussel in samenwerking met BSG, Studiekring Vrij Onderzoek en Dienst Cultuur

Op zoek naar een goedkope kamer? Ga naar de R.U.G.!

Feitenmateriaal.

Zoals u wellicht weet zijn de huurprijzen dit academiejaar de lucht in geschoten. De Moeial berichtte hierover in het laatste nummer (nr6) van het vorige academiejaar. Intussen hebben wij een korte en niet onbelangrijke steekproef gedaan. Met dit schrijven willen we het probleem (opnieuw) onder de aandacht brengen en de bevoegde instanties aan de VUB provoceren en alarmeren.

Regeling aan RUG

Eerst een kort woordje uitleg over het systeem van het bepalen van de huurprijs voor studentenkamers aan de R.U.G.

Bepalende factoren voor het bepalen van de huurprijs zijn:

gezinsinkomen (voor het jaar 2000-2001 wordt rekening gehouden met het fiscale jaar 1998-1999). In geval van verminderde inkomsten, ingevolge overlijden van één van de ouders, pensionering, ziekte, verlies van werk, echtscheiding of bij feitelijke scheiding sedert ten minste 1 jaar wordt rekening gehouden met het inkomen van 2000 op voorwaarde dat de wijziging zich voordoet tegen uiterlijk 31 december 2000. Aan zelfstandige studenten, studenten uit gezinnen die uitsluitend een vervangingsinkomen genieten en aan studenten uit gezinnen met uitsluitend loon- en weddetrekkenden, wordt een huurvermindering van 2000 BEF toegestaan. Beursstudenten die bisson of statusbeursstudenten in de derde cyclus, krijgen een extra huurvermindering van 5100 BEF.

Als inkomen wordt het gezamenlijk belastbaar inkomen van het gezin genomen, verhoogd met kadastrale inkomsten (buiten eigen woonst), de afzonderlijke belastbare inkomsten, een aantal fiscale aftrekken, zoals giften en wordt verminderd met aftrekbare levensverzekeringspremies en kapitaalaflossingen.

De standaard huurprijzen (zonder verhoging/verlaging voor bovengenoemde

(Uit de hand gelopen)
Editoriaal
Komen, gaan en
blijven.
De VUB, de SoR en
De Moeial.

Mensen komen en gaan. Lieve mensen komen en gaan. Misschien vooral lieve mensen. Zo gaat dat. Maar de lieve mensen, ook zij die gaan, blijven. Zonder hen, geen houden van. Wist je trouwens dat alle lieve mensen elkaar kennen? Het lijkt wat op een loge. Waarmee ik ook weer niet gezegd wil hebben dat alle VUB-beleidsmensen lief zijn.

De voormalige redactie van je geliefde blad is drastisch uitgedund. Van de lieve mensen die vorig jaar De Moeial verzorgden, blijft slechts een (dr)enkeling over. Erik erasmust in Barcelona. Wouter en Fenna veranderden van spoor en de Muppets hebben ook andere aardappelen te rooien. Uiteraard wens ik hen niets dan goeds.

Doch vrees niet, De Moeial blijft bestaan. Hiervoor hebben we jong geweld aangetrokken en worden we geruggensteund door enkele oudere krokodillen. Enthousiastelingen (studenten, ZAP-leden, AAP-leden, ...) met een vlotte pen, smakelijke glimlach, kritische geest en gezonde portie anarchistisch bloed in de aderen zijn vanzelfsprekend nog steeds welkom. Vervoeg onze gelederen en tred binnen in het VUB-nirvana (redactielokaal in gebouw Y' naast het KultuurKaffee, studiekekring V.O. en Dienst Cultuur, e-mail: moeial@vub.ac.be).

Waarvoor staat De Moeial?

Deze vraag is niet los te koppelen van de (nog) belangrijkere vraag *Waarvoor staat de V.U.B.?*

De V.U.B. is er steeds als de kippen bij om zich op haar imago van "sociale" universiteit te beroepen. In het verleden was dat ook haar ware gedaante. Maar de sociale verworvenheden van weleer zijn de voorbije jaren telkens weer op de helling gezet en principes als "rationaliseren" en "liberaliseren" doken als hongerige aasgieren op deze in levensnood verkerende verworvenheden. Zo zijn de huurprijzen van de door de VUB ter beschikking gestelde studentenkamers (lees verder p.2)

Personen ten laste: minimumgrens: maximumgrens:

Personen ten laste	minimumgrens	maximumgrens
0	480.006	829.530
1	723.891	1.073.415
2	914.826	1.264.350
3	1.084.264	1.427.284
4	1.232.519	1.582.403
5	1.438.920	1.786.444
6	1.574.277	1.923.801
7	1.648.085	1.977.609
8	1.721.892	2.071.418
9	1.797.303	2.148.827
10	1.877.528	2.227.052

gevallen) zijn inclusief energiekosten. Indien het gezinsinkomen lager is dan de minimumgrens (zie tabel), bedraagt de huurprijs 39.900 BEF/jaar. Indien hoger dan de maximumgrens: 61.600 BEF/jaar. Indien het gezinsinkomen tussen de twee grenzen ligt, wordt de huurprijs in evenredigheid berekend met de volgende formule: $\text{huurprijs} = 39.900 + (\text{inkomen} - \text{Minimum}) \cdot 21.700/349.524$ (formule 1).

Hoe de VUB haar huurgelden bepaalt is terug te vinden bij de Sociale Sector/Dienst Huisvesting. Het is alvast duidelijk dat de RUG niet met "schijven" werkt (zie formule 1), in tegenstelling tot de VUB. Dit RUG-systeem is vanzelfsprekend "rechtvaardiger" (in de beide richtingen).

Dossier X

Het gesteekeproefde Dossier X (dat helaas, en om evidente redenen, anoniem zal moeten blijven) geeft ons dit resultaat: student X zou 39.900 BEF huurgeld (voor 10 maanden) moeten betalen voor een door de RUG toegekende kamer. Aan de VUB bedroeg de huurprijs voor 10 maanden 57.000 BEF. De kamer

die student X van de VUB kreeg, bevond zich in het weinig geliefde appartementsblok aan de Nieuwe laan. Dit bedrag ligt 43% hoger dan aan de RUG.

HUURCONTRACT VOOR EEN KAMERLAAN VOOR UNIVERSITAIR HOES

CONTRACTNUMMER
KAMERNUMMER
STAMNUMMER
voortlog volgnummer voor nieuwe studenten

Tussen de woonwettelijke partijen

- enerzijds de RUG, vertegenwoordigd door de Rector, namens genoemd de verhuurder;

en

anderzijds

verhuurder

verhuurder

verhuurder

verhuurder

verhuurder

verhuurder

verhuurder

verhuurder

verhuurder

is overeengekomen wat volgt

Art. 1 De verhuurder geeft in huur een kamer o. nom. Soelwijze met nummer [ ] voor een periode vanaf 01/10/2000 en eindigend van rechtswege op 05/07/2001, of de dag na de proclamatie van de 11e lijst, indien deze proclamatie na 05/07/2001, plaatsvindt. De huur wordt aangegaan voor de prijs van 39.900, te betalen in 10 schijven overeenkomstig de bepalingen in de bijlage bij het huurcontract.

Stefan Prins

INHOUD

pagina 2
Editoriaal

pagina 3
Els viert feest (1)

pagina 4
Els viert Feest (2)

pagina 5
De VUB gestructureerd

pagina 6
Verkiezingen RvB, SoR

pagina 7
Interview SoR-kandidaten

pagina 8
Moeial-propa/promo

pagina 9
Richard Wagner (1)

pagina 10
Richard Wagner (2)
Stairway to redemption

pagina 11
Interview Dirk Brosse (1)

pagina 12
Interview Dirk Brosse (2)

pagina 13
Final moments at Madaba

pagina 14
De Fabeltjeskrant

pagina 15
Kultuurkrant

(campus Etterbeek, Nieuwelaan en Schoofslaan) vorig academiejaar de lucht in geschoten (zie laatste Moeial (nr6) van vorig jaar), het is zelfs goedkoper geworden voor een student om aan de RUG een kamer te huren! (zie verder in deze Moeial). Evenzo werden de inschrijvingsgelden van de Voortgezette Academische Opleidingen opgetrokken (zie diezelfde Moeial van vorig jaar).

Het (weinig) toezien van de SoR

Dit gebeurde notabene allemaal onder het (weinig) toezien van de Sociale Raad (SoR). Ik citeer even *het agendatie-annex handreikingje tot de VUB, dat elke student bij aanvang van het academiejaar toegestopt krijgt* (p.8): "Een van de typische kenmerken van het student zijn aan de VUB is de mogelijkheid bij te dragen tot het beleid, niet alleen door afgevaardigden te kiezen, maar ook door zelf kandidaat te zijn voor de Raad van Bestuur, de Sociale Raad en talrijke commissies waarin de studenten vertegenwoordigd zijn." (zie verder in deze Moeial voor een beschrijving van de organisatie van de VUB) Prachtig natuurlijk. En de SoR, een soort "parlement" maar met beperkte bevoegdheden, bestaat niet alleen op papier, zij wordt ook daadwerkelijk maandelijks bijeengeroepen. De verkozenen, studenten en afgevaardigden van het academisch en technisch personeel, komen dan aan dezelfde tafel te zitten met een afgevaardigde van de Rector, van de Raad van Bestuur (de "regering" van de VUB), de voorzitter en ondervoorzitter van de SoR (eveneens studenten) enz. En dan wordt er wat "gedebatteerd" over concrete dossiers betreffende de actuele universiteitsproblematiek.

De disfuncties

Tot zover lijkt alles wel SoR te zijn. De disfuncties van de SoR komen nu aan het licht. (vervolg p.2) *Primo*, de verkozenen zijn studenten die vaak voor het eerst concreet in aanraking komen met de problematiek en velen van hen hebben niet de desbetreffende dossiers maar de codex met de studentenlieden op hun nachtkastje liggen. Maar goed, dit geldt natuurlijk voor elk huishouden, of dat nu door studenten of niet-studenten bestierd wordt. Natuurlijk zijn

er SoR- en andere lieden die zich zo gewetensvol mogelijk van hun taak kwijten (en wier haren door dit schrijven helaas weer wat grijzer worden)! Bovendien zijn de dossiers niet gemakkelijk, dat kunnen ook wij, die niet alleen op de SoR aanwezig zijn maar haar op de voet volgen, u in alle eerlijkheid bekennen. Met deze woorden wil ik echter niet gezegd hebben dat de student niet in geschakeld moet worden in het universiteitsbeleid - integendeel.

Spektakel met artikel 15

Secundo, wanneer binnen de gezellige ruimte van de SoR-vergaderzaal over een dossier wordt gesproken, is het niet moeilijk voor de voorzitter en zijn dirigent, om het hele gebeuren zodanig te manipuleren dat de stem van de student betekenisloos wordt. Wanneer bijvoorbeeld na de verkiezingen een nieuwe SoR is geïnstalleerd, wordt op de eerste vergadering een fundamenteel dossier (optrekken huurprijzen) voorgelegd en zonder zelfs maar de kans op enige tegenreactie te geven, goedgekeurd door de voorzitter, zagezegt in naam van de voltallige SoR. (Ik verwijs uiteraard naar de eerste vergadering van de nieuwe SoR van het academiejaar 1999-2000)

Op de SoR-vergadering van 14 september j.l. werd een andere, nog spectaculairdere techniek toegepast. Zoals u wellicht weet begint het academiejaar officieel pas op 3 oktober en eindigen de tweede-zit-examens begin september. Het is duidelijk dat de meeste studenten, ook de stemgerechtigde SoR-leden, halfweg september op vakantie zijn en dus niet aanwezig konden zijn op die bewuste SoR-vergadering van 14 september 2000 (de Moeial was wel aanwezig op deze vergadering).

Uiteraard speelden de lepe SoR-puppetmasters hier handig op in. Op deze SoR-vergadering werd namelijk het dossier "Privatisering van het studentenrestaurant" ter goedkeuring voorgelegd.

De enkele stemgerechtigden die op 14 september aanwezig waren, volstonden niet om het quorum de halen, daarom werd snelsnel nog een persoon opge-GSMd om het dossier door te kunnen drukken. Opnieuw werd elke tegenreactie van de studenten in de kiem gesmoord. De voorzitter van de SoR sprak zelfs deze legendarische woorden: "Als de

SoR-vergadering dit dossier niet goedkeurt, zal ik dat met behulp van artikel 15 zelf wel doen." En in artikel 15, liefste lezer, staat dat de SoR-voorzitter allèen een dossier kan goedkeuren, onafhankelijk van de stem van de verkozenen! Letterlijk: "De voorzitter van de SoR of desgevallend de ondervoorzitter, neemt eigenmachtig, rekening houdend met de bepalingen van dit reglement, alle dringende maatregelen en beslissingen en deelt ze mee aan de SoR tijdens de eerstvolgende vergadering."

Tussen haakjes

Over de "restaurant"-kwestie zult u in de volgende Moeial meer informatie vinden. Ik kan alvast niet nalaten, een bittere lach onderdrukkend, in dit kader Philip Merckx, diensthoofd restaurants, te citeren (interview met de Moeial in oktober 1999):

DM: "Staat het restaurant het zelfde scenario te wachten als het KulturKaffee dat eerst een grondige opknappbeurt kreeg en daarna geprivatiseerd werd?"

PM: "Neem! Zeker niet, het is financieel voordeliger om het restaurant in eigen beheer te houden. Van zodra de afzet van een grootkeuken meer dan vierhonderd maaltijden per dag bedraagt is het rendabeler om niet uit te besteden. De ULB heeft haar studentenrestaurant wel geprivatiseerd en heeft daar nu heel erg veel spijt van. Ze zijn bijvoorbeeld verplicht om het personeel dat vastbenoemd was in dienst te houden waardoor een groot deel van de besparing in rookopging. Maar er bestaat een grote ontevredenheid, ook bij de klanten, de maaltijden zijn veel te duur, de porties te klein. Er is ook geen binding meer met de universiteit waardoor er een aantal praktische problemen ontstaan en de motivatie van het personeel kleiner is. Het verhuizen tegen een spotprijsje van lokalen aan diensten en bevriende verenigingen en het ter beschikking stellen van personeel is bijvoorbeeld onmogelijk. Voor elk extraatje, alles wat niet in het contract staat, moet fors bijbetaald worden. De privé werkt ook op het scherp van de snee, met een minimum personeelsbezetting waardoor een klantvriendelijke werking onmogelijk is." Maar hierover binnenkort dus meer!

Tertio

Tertio, de SoR is per definitie een orgaan dat uit studenten bestaat, en zou dus, volgens diezelfde definitie, de studentengemeenschap moeten op de hoogte brengen en houden van haar reilen en zeilen. En ook daar schiet zij haar doel met een ongeëvenaarde doeltreffendheid voorbij.

De Moeial tracht o.a. dit tekort aan informatiedoorstroming aan te vullen door, zoals gezegd, een afgevaardigde "observator" naar de SoR-vergaderingen te sturen en door de betreffende dossiers en beslissingen kritisch te analyseren en hierover te berichten, zonder zich uiteraard te laten afschrikken door polemieken. Dat dit niet altijd in goede aarde valt bij de "hogere machten" aan de VUB hoeft geen verder betoog. En dat wij in onze analyses fouten kunnen maken (ook wij zijn studenten) al evenmin. Bovendien heeft de afgevaardigde van de Moeial op de SoR een "raadgevende stem", wat zeker niet onbelangrijk is.

Pervers

De SoR is en blijft *in principe* een belangrijk en mooi instrument dat zou moeten (kunnen) bestaan. Nu is echter zelfs haar symbolische ("democratische") waarde gedevalueerd. Het is pervers dat deze symbolische waarde de legitimatie is van het (wan)beleid dat tegenwoordig gevoerd wordt: "de student, vertegenwoordigd in de SoR, keurt het beleid immers zelf goed". Dus ligt de schuld niet alleen bij de beleidsmensen, maar ook bij de studenten.

Als het beleid van de vorige jaren op dezelfde wijze zou worden verdergezet, is het misschien beter de SoR maar eens te ontbinden. Dan kunnen we tenminste rechtstreeks (boos) aankloppen bij wie het zoveelste schokkende voorstel heeft goedgekeurd.

Bovendien blijkt de overgrote meerderheid van de studenten geen boodschap te hebben aan de mooie kans die de SoR kan bieden: tijdens de verkiezingen van de vorige SoR (november 1999) werd met moeite het quorum van 25% van de studentenpopulatie bereikt. De schuld ligt hier bij de SoR zelf. Aangezien er zo goed als geen informatiedoorstroming van de SoR is, heeft de gemiddelde student geen weet van dit orgaan en haar functies. En als bovendien in de SoR toch niet naar de student geluisterd wordt, waarom zou hij/zij dan voor haar stemmen?

M5

Op de hogere echelons (vijfde verdieping van gebouw M) wordt eveneens gekomen en gegaan dat het een lieve lust is. Els Witte heeft na twee ambtstermijnen (6 jaar) rectorship op 3 oktober 2000 officieel de hermelijnen sjerp doorgegeven aan Benjamin Van Camp (*Voor een analyse/evaluatie van het beleid van Witte, zie verder in deze Moeial*). Ook Wittes rectorencollege werd vervangen. U zult ongetwijfeld in deze en de komende Moeials meer lezen over het wel en wee van het beleid van Van Camp.

Meer dan studeren en bezinnen

Maar de VUB is meer dan een oord van studie en bezinning. Culturele, politieke, filosofische, studentikoze, e.a. activiteiten, gaande van de traditionele proza- en poëziewedstrijd, filmprojecties in de Aula's en improvisatieconcerten in het KulturKaffee, tot lezingen over ethiek in de 20e eeuw, tentoonstellingen rond architectuur, lessen in fotografie en fuiven in de B.S.G.-tempel, zijn minstens even waardevol. De Moeial wijdt ook een groot deel van haar pagina's aan dit alles (al moe(s)?) je voor verslagen van de laatste cantus bij onze bevriende krant wezen).

Wat misschien nog belangrijker is: onze pagina's zijn altijd een forum geweest voor uw creatieve exploten. Kortverhalen, columns, kolder, gedichten, cartoons, foto's, u kunt het allemaal kwijt in De Moeial.

Wat ik ook nog wil vermelden, is dat de Moeial voor haar werking (drukkerskosten, informatica-kosten, enz.) volledig afhankelijk is van het door de Sociale Sector vrijgemaakte budget. In tegenstelling tot *De Krant*, heeft De Moeial steeds principieel geweigerd (een deel van) haar kosten te drukken met sponsoring door reclame, dit om haar journalistieke onafhankelijkheid te kunnen verzekeren. (Bovendien wordt de Moeial, in tegenstelling tot *De Krant*, geen centjes toegestopt door het Rectoraat.) Het concrete resultaat hiervan is o.a. een schrijvend tekort aan computers (deels opgevangen door informaticasamenwerking met V.O.) en een budgetaire put die elk jaar dieper wordt. Uiteraard kunt u ons financieel steunen door een steunabonnement te nemen, een verrassinkje op onze rekening te storten (zie verder in deze Moeial voor rekeningnummers), of een afgedankte computer in onze vondelingschuijft te deponeren.

Verder willen we de in onbruik geraakte gewoonte om jaarlijks één (of meer) kwaliteitsfilm(s) te laten projecteren in de Aula, nieuw leven in blazen. Kortom, u hoort, ziet en leest nog van ons.

Stefan Prins

Werken op de begraafplaats Academos: Els viert feest

"Vroeger", aldus de vertegenwoordiger van de chemische nijverheid, "hoorde men onderwijzensmens wel eens beweren dat zij hun leerlingen wilden opvoeden tot kritische volwassen burgers... Vandaag wordt de verhouding tussen onderwijs en bedrijfsleven gekenmerkt door veel meer eensgezindheid over het doel van ons onderwijssysteem."¹

In de brochure "Werken in de tuin van Academos"² geeft ons aller ondertussen gewezen rectorice Els Witte (beter bekend als "de Barones") een overzicht van de gebeurtenissen gedurende het "zesde lustrum" (in feite haar rectoraat) van het leven van ons aller Alma Mater, de Vrije Universiteit Brussel. Zij constateert daarin dat de omstandigheden, waarbinnen de Vlaamse universiteiten in het algemeen en de VUB in het bijzonder dienden te (over)leven en te werken in deze vijf jaar, om het zachtjes uit te drukken drastisch gewijzigd zijn, iets waar wij kunnen inkommen. De teneur van haar verhaal is verder ook dat de VUB (lees: zij) orin geslaagd is deze periode zonder al te veel kleerscheuren, en vooral, zonder afbreuk te doen aan haar basisprincipes, is doorgekomen, onder het motto: het had allemaal nog veel erger kunnen zijn. Nu, daar hebben wij het al heel wat moeilijker mee. Laten we ons daarom ook eens aan een terugblik wagen met de thema's uit haar boekje als leidraad.

Als studentenkrant zijn we uiteraard in alles wat de VUB betreft per definitie geïnteresseerd, zij het in sommige onderwerpen nog niet iets meer dan in andere. Zo zal het u niet verbazen dat we onmiddellijk op zoek gingen naar het thema "sociale voorzieningen, sociale sector, democratisering" of iets van die strekking, en fin, datgene waarmee de VUB in haar (blinkende, dure) brochures voor toekomstige studenten altijd zo graag uitpakt. Wie schetst onze verbazing toen bleek dat 'dit thema in de tekst schittert door afwezigheid! Let wel, niet dat er niet over sociale aangelegenheden zoals inschrijvingsgelden, huurprijzen e.d. gesproken wordt, maar dan onder titels als "Een dynamische investeringspolitiek" of "Versterking van de VUB-identiteit". Het voor te leggen palmares is dan ook niet van die aard dat er veel over te stoeven valt. De verhoging der inschrijvingsgelden - volgens Els een "aligefen op het bedrag dat in de VLIR afgesproken was" - is een te-

kenend voorbeeld. Zij beweert voorts dat dank zij deze verhoging "een pakket aan sociale maatregelen" kon goedgekeurd worden "in overleg met de studenten"! Een bos van plaatsvervangende schaamte strijkt over onze wangen. Ten tijde van het Coensdecreet (begin jaren '90) was het immers dankzij het principieel verzet van onze universiteit dat de door de openvolgende besparingen in feite door de overheid opgelegde verhoging maar zeer gedeeltelijk kon worden doorgevoerd. De VUB be-

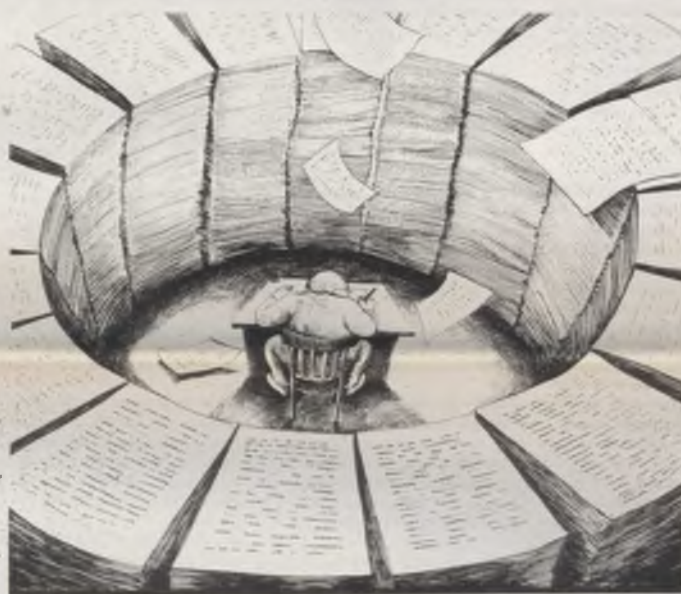
verondersteld worden dank zij deze voorzieningen minder financiële moeilijkheden te ondervinden om te komen studeren. Aldus kon de VUB de democratisering van het onderwijs (deze tegenwoordig bijna obsceen klinkende term nemen wij nog steeds doelbewust in de mond) meer dan enkel lippendienst bewijzen. De andere universiteiten, die de verhoging verwelkomd hadden, keken knarsend toe, omdat zij, wilden zij niet als sociaal gebrandmerkt worden, hun inschrijvingsgeld noodgedwon-

sen goed op weg naar de twintigduizend⁴. De "samenwerking" met de studenten moet ook in het juiste perspectief worden gezien. Er is te denken de invoering van deze verhoging aan de VUB serieus actie gevoerd - dat was bij mijn weten tot nader order de laatste keer - met als hoogtepunt een bezetting van de Raad van Beheer. Afgezien van het feit dat de actievoerders door de geachte Voorzitter van de Raad Van Aarschot als "extrem links tuig" werden afgeschilderd (ik stel mij zo voor dat "extrem linkse" organisaties gelukkig zouden zijn moesten ze ooit aan zo veel leden geraken), werd de beslissing "b i j h o u t g e n d e h a l" door de voorzitter genomen, hoewel aan de precies omschreven voorwaarden om naar dergelijke procedures terug te grijpen helemaal niet was voldaan (de VUB had nog meer dan twee maanden tijd om h a a r inschrijvingsgeld voor dat jaar vast te leggen) en de beslissing dus in feite elke rechtsgeldigheid ontbeerde. De studenten met wie overleg was gepleegd, waren enkele omhooggevallen (want reeds lang elke voeling met de basis verloren) "studentenvertegenwoordigers" en hun acolieten uit de SOR (sociale raad) en de RVB³. Het was duidelijk

een manoeuvre om het protest te neutraliseren. Het feit dat de door toenmalig minister Van den Bossche⁶ geblokkeerde VUB-begroting drie dagen later plots was goedgekeurd, is ongetwijfeld niet meer dan een gelukkig toeval geweest.

Dynamische huurprijzen

De verhoging van de huurprijzen is nog zo'n succes van Witte's sociaal beleid. Of liever, van het ontbreken daarvan, onder het mom dat aan de autonomie van de Sociale Raad niet mag worden geraakt. De waarheid is dat de SOR precies het beleid uitvoert dat door de begrotingstechnenuten op een hoger echelon wordt uitgedokterd, en dat erop neerkomt dat wat uitgegeven wordt, ook door dezelfde dienst moet worden "terugverdiend". Van een sociaal beleid kan in dergelijke omstandigheden duidelijk geen sprake zijn. Overleg en discussie, laat staan contestatie worden door de "studentenvertegenwoordigers" vroeger in samenwerking met de coördinator, nu met de coördinator-ad-interim (hij zal zijn strepen nog wel verdienen) zorgvuldig in de grond geboord. Waarom zijn de huurprijzen aan de VUB, die terecht zo trots was op haar sociaal huisvestingsbeleid, op één jaar tijd met in sommige gevallen bijna 100% verhoogd? Voor een goed begrip van dat feit moeten we een klein uitstapje doen naar het centrum van Brussel, en wel naar een studentenwijk met de hippe naam "Quartier latin". Een studentenwijk in Brussel? hoor ik u al denken. Jawel, jawel, maar niet voor VUB-studenten eigenlijk, en zeker niet aan naar (oude) VUB-normen sociale prijzen. Hier komt het verhaal. Als gevolg van de "netoverschrijding" uitbouw van sociale sectoren voor de Vlaamse hogescholen werd in Brussel vooral onder impuls van de katholieke zuil (KUB, EHSAL, VLEHKO, St. Lucas), het plan opgevat (lees verder p.4) (vervolg van p.3) een wijk van studentenkot te bouwen in het ver-

hield aanvankelijk het eigen bedrag (toendertijd 11500 Bfr, nog altijd meer dan genoeg), dat als een "minimum" in het decreet ingeschreven werd. De redenering van de VUB was dat de overheid meer diende te investeren in de sociale voorzieningen, omdat het niet opgaat die te laten betalen via de omweg van het inschrijvingsgeld door degenen die

gen lager dienden te houden dan verhoopt. Kleine, sluipende verhogingen deden aan deze politiek al enigszins afbreuk in de daarop volgende jaren, maar het is onder het rectoraat van de Barones dat deze lijn definitief werd verlaten. Het gevolg is dat de inschrijvingsgelden nu elk jaar worden geïndexeerd⁵. We zijn ondertus-

sen goed op weg naar de twintigduizend⁴. De "samenwerking" met de studenten moet ook in het juiste perspectief worden gezien. Er is te denken de invoering van deze verhoging aan de VUB serieus actie gevoerd - dat was bij mijn weten tot nader order de laatste keer - met als hoogtepunt een bezetting van de Raad van Beheer. Afgezien van het feit dat de actievoerders door de geachte Voorzitter van de Raad Van Aarschot als "extrem links tuig" werden afgeschilderd (ik stel mij zo voor dat "extrem linkse" organisaties gelukkig zouden zijn moesten ze ooit aan zo veel leden geraken), werd de beslissing "b i j h o u t g e n d e h a l" door de voorzitter genomen, hoewel aan de precies omschreven voorwaarden om naar dergelijke procedures terug te grijpen helemaal niet was voldaan (de VUB had nog meer dan twee maanden tijd om h a a r inschrijvingsgeld voor dat jaar vast te leggen) en de beslissing dus in feite elke rechtsgeldigheid ontbeerde. De studenten met wie overleg was gepleegd, waren enkele omhooggevallen (want reeds lang elke voeling met de basis verloren) "studentenvertegenwoordigers" en hun acolieten uit de SOR (sociale raad) en de RVB³. Het was duidelijk

¹ N. Hirt et al., *School onder schot*, EPO, 1997, p. 89.

² E. Witte, *Werken in de tuin van Academos*, VUB-brochure, tekst van de feestrede gehouden bij het zesde lustrum van de VUB, 27 mei 2000.

³ Het is hier de plaats opnieuw in herinnering te brengen dat de *Fédération des Etudiants Francophones (FEF)* in het begin van de jaren negentig in een fundamenteel arrest van de Raad van State gelijk gekregen heeft met betrekking tot de verhoging van hoger onderwijs-inschrijvingsgelden in dit land. België ratificeerde in 1983 het zgn. "Sociaal Charter" bij de Verklaring voor de Rechten van de Mens uit 1966. Dit Charter is, in tegenstelling tot de Verklaring, niet slechts een vodge papier, maar een echt internationaal verdrag, met voor de ondertekenaars bindende verdragsrechtelijke bepalingen. Eén dezer bepalingen stipuleert dat "Les Etats parties au présent Pacte reconnaissent qu'en vue d'assurer le plein exercice de ce droit (à l'éducation): (...) c) l'enseignement supérieur doit être rendu accessible à tous en pleine égalité, en fonction des capacités de chacun, par tous les moyens appropriés et notamment par l'instauration progressive de la gratuité";!! M.a.w., de Belgische staat heeft er zich toe verplicht het hoger onderwijs geleidelijk aan gratis te maken. De Raad van State oordeelde dan ook dat de drastische verhoging van de inschrijvingsgelden die de Waalse onderwijsminister Laurette Onkelinx wou doorvoeren, onwettelijk was. De Raad stelde dat het verdrag de staat op zijn minst de niet-stijging der studiekosten oplegde met ingang van 1983, en dat bijgevolg indexering (stijging met de levensduur) het verste was dat Onkelinx kon gaan. Het is wel zo dat zelfs met enkel deze indexering, de inschrijvingsgelden in het Waalse landsgedeelte dit jaar de kaap van de dertigduizend frank zullen overschrijden. In Vlaanderen werd deze ontwikkeling tot voet kort tegengehouden door één universiteit, de VUB... Er zij terloops opgemerkt dat om die reden de plannen van een omhooggevallen academisch lichtgewicht als Luc Huyse, die zijn nu al slechts plasticen academische vrijheid wil afkopen van de industrie met het geld van de studenten (zie volgende Moeial!), om die reden nooit ingang zullen kunnen vinden, en dat is om meer dan één reden een goede zaak. Het is misschien ook een waarschuwing aan het adres van diegenen die spelen met hoge inschrijvingsgelden voor VAO's ("speciale licenties") en voor sommige hogescholen. Het verdrag sluit immers geen enkele vorm van hoger onderwijs uit.

⁴ Quizvraagje: hoe hoog is het gemiddeld maandinkomen van de loon- en weddetrekkenden - arbeiders en bedienden - in België (cijfers van de Nationale Bank)? TIp: het bedrag is lager dan veertigduizend Bfr.

⁵ Maar wij kunnen hun dat niet kwalijk nemen. Het is logisch dat mensen die zich met een schamele rode BMW (ik noem maar iets) van en naar de campus moeten verplaatsen, zonder ook maar enig overleg met de basis weten wat de reële sociale noden zijn van de studentenbevolking van dit land.

⁶ Partijgenoot van Witte, maar kampioen van de Gentse belangen, en notoir verdediger van een door economische belangen gestuurde onderwijspolitiek. Zie N. Hirt et al., o.c., voor meer informatie over de stoten van dat fraaie heerschap.

⁷ Brochure Witte p. 19.

lengde van de Dansaertstraat, juist voorbij de grens van de daar liggende achtergestelde buurt. De vrijzinnige Erasmushogeschool deed ook mee, kwestie van de sociale financierings-trein voor het HOBU niet te missen, maar zat in de beheerraad van de daartoe speciaal opgerichte vzw natuurlijk in de minderheid. De Erasmusianen kwamen bij hun VUB-broeders aankloppen om steun, en, na enige aarzeling, alzo geschiedde. Eens de VUB toetrad werden de krachtsverhoudingen omgedraaid en was het liedje van de katholieken uit. Voor de Nederlandstaligen in Brussel is de VUB immers, hoe dan ook *incontournable*. Mooi gespeeld, zoudt ge zo zeggen, ware het niet dat er een grote adder onder het gras zat, die onze eigen studenten het jaar na-dien ferm zou bijten. Het was immers de sociale sector studenten die moest toetreden tot de vzw. Eens de beslissing om de vrijzinnige broeders te hulp te schieten op het hoogste beleidsniveau van onze Alma Mater genomen was, werd de hete *patat* zonder meer naar de SSS door-geschoven met de boodschap dat ze moesten meedoen, maar dat de noodzakelijke investeringen geen geld mochten kosten aan de universiteit, zelfs niet aan het patrimonium. En dat, waarde student, is waarom gij nu ettelijke duizenden frankes meer betaalt voor uw luxe appartement. De onvolprezen coördinator-ad-interim, bijgestaan door de geachte Voorzitter en zijne acolieten, beslisten dan maar de kotprijzen alhier fors te verhogen, *zonder* de ware reden te ont-hullen, uiteraard. Want geef toe, het staat niet netjes als sociale sector te

sten besteed kunnen worden aan de "groenaanleg" of de "veiligheid" op de campus, of aan één of andere elektronische zotternij. Aan de her-invoering van de reeds jaren geleden afgeschafte terugbetaling der rem-gelden voor medische verzorging van de studenten, of de verlaging van de inschrijvingsgelden, zouden wij durven suggereren. Maar ja, wij zijn dan ongetwijfeld ook slechts extreem links langharig werkschuw tuig.

Een gezond lijf in een gezonde keuken...

We zouden het nog kunnen hebben over de sportidien, waar de de opdracht van het diensthoofd expliciet luidt de zaak op termijn te doen draaien zonder dat het de SSS een frank kost. De fikse stijging van de prijzen voor sportfaciliteiten die vroeger bijna gratis waren is daarvan het rechtstreekse gevolg, en maken de VUB tot de enige universiteit die ik ken (en ik spreek ook over heel wat instellingen in het buitenland) waar ge echt geld moet hebben om aan (de meeste) sporten te doen. Het tegenargument is dat, houdt u vast, "men in een privé-club nog veel meer zou betalen"! Ik zweer het u, authentiek! En o ja, voor degenen die nog geen sportkaart gekocht hebben, ook hen wacht nog een aangename verrassing. We zouden het nog kunnen hebben over de privatisering van het Kultuur-koffie, ooit dé ontmoetingsplaats bij uitstek voor de verschillende geleidingen van de Universitaire Gemeenschap. Maar we gaan ons wat het sociaal beleid aangaat beperken tot nog één geval: het studentenrestaurant.

Niet alleen hebben de studentenportemonnees daar de laatste jaren ettelijke gevoelige prijsstijgingen mogen incasseren - onder toezicht van en in overleg met de "studenten-vertegenwoordigers", uiteraard. Neen, de laatste klap op de vuurpijl is dat... het restaurant wordt geprivatiseerd!! Ik ga daarover niet te veel uitweiden, want elders in deze gazet zal daar nog wel aandacht aan worden besteed. Ik ga enkel vermelden dat na maandenlang geheimdoenerij en getouwtrek rond een "studie" over het restaurant (de "studies" in opdracht van de SSS vertonen allemaal het eigenaardige kenmerk dat ge de resultaten ervan al kunt opschrijven nog voor ze zijn

uitgevoerd), na al dat gefoefel dus werd opeens, vlak voor de grote vakantie, op een vergadering van de SOR een stapel papier op tafel gegooid waaruit moest blijken dat de enige mogelijkheid was dat het restaurant moest worden geprivatiseerd. Helaas werd het quorum (minimum verplichte aanwezigheid) niet gehaald, en kon deze diepdoordachte beslissing niet worden genomen. Geen nood, in september dan maar. Aan het feit dat ook op deze vergadering het quorum niet werd gehaald, werd verholpen door raprap een student-lid, nog slaapdronken van de examens, per telefoon te sommeren naar de vergadering te komen. Op de enige kritische stem ter zitting - die van de afgevaardigde van uw lijfblad - dat deze werkwijze een aanfluiting betekende van welke democratische beslissing-procedure dan ook, sprak de geachte Voorzitter de onsterfelijke woorden: "Het is dat of artikel 15!". Artikel 15, zo kunt ge wel raden, betekent "beslissing bij hoogerdringendheid", wat er op neerkomt dat de voorzitter beslist... "Drastisch maar sociale maatregelen dienden genomen te worden (...)"⁷.

Het universitair beleid

Laten we de sociale voorzieningen de rug toekeren voor men ons verdenkt van corporatistische navelstaarderij. Laten we ons oog even richten op de grote problematiek, op de stand van onderzoek en onderwijs binnen onze muren, en op de positie die onze Alma Mater inneemt in het universitaire landschap en in de maatschappij. Het is nl. vooral op deze punten dat Els Witte in de eerste verkiezingen waarvan ze deelnam zo overdunderend had gewonnen (met 87% van de uitgebrachte stemmen!). Heeft zij daar dan misschien iets waar gemaakt dat ons het sociale leed kan doen vergeten?

Met betrekking tot het beleid *intra muros* verwijst statige Els⁸ graag naar de COSTRA-nota, een "toekomstgerichte" beleidsvisie die onder im-

puls van vooral (wijlen) oud-rector Ven Geen tot stand kwam. Het document behelste enkele duidelijke krachtlijnen: het interm bestuur diende *efficiënter en moderner* gemaakt te worden door het meer te centraliseren in handen van enkele nieuw aan te stellen topfunctionarissen, liefst gerecrueteerd uit het bedrijfsleven, die de noodzakelijk geachte managementtechnieken onder de knie hadden. Kennis is koopwaar, zullen ze daarboven hebben gedacht. De PR van onze instelling diende naventant te worden gereorganiseerd. De nota bevatte verder ook de kern voor een *allocatiemodel*, d.w.z. een systeem dat toeliet het VUB-budget (vooral de werkingskredieten) binnenshuis anders te verdelen dan enkel op grond van aantal studenten en personeel. Deze allocatie (toewijzing) was

met uw tijd, nietwaar?

Dat de diversiteit aan faculteiten en de innerlijke samenhang van hun disciplines - hoe arbitrair in sommige opzichten ook - historisch-culturele wortels heeft en meer is dan een louter financieel-technische aan-gellegenheid, werd Oeps! eventjes vergeten. Over de intellectuele, democratische of sociale rol van de universiteit in de maatschappij werd met moeite iets gezegd. Om een lang verhaal kort te maken: ondanks alle verdiensten die oud-rector Van Geen voor de VUB ongetwijfeld heeft gehad, de COSTRA-nota lokte een storm van protest uit. De Raad van

moeten vertellen dat de huren hier zwaar verhogen om de bouw van koten in Brussel te financieren die aan niet-VUBstudenten zullen worden verhuurd aan nog veel schandaligere prijzen? Maar geen nood, over twee jaar zou de investering moeten gaan renderen, en dan zouden de opbreng-

noodzakelijk geworden om een aantal door de besparingswoede van de regering onbetaalbaar geworden, maar voor een zichzelf respecterende volledige universiteit levens-noodzakelijke, kleine maar fundamentele departementen en disciplines in stand te kunnen houden. De VUB had immers tevoren beslist om zich in geen geval tot wat Aloïs Gerlo zo treffend "een rompuniversiteit" heeft genoemd, - een veredelde vakschool op grote schaal - te laten herleiden. Het voorgestelde allocatiemodel dreigde er echter op uit te draaien dat de grote en goed in de markt liggende faculteiten de kleinere of kwetsbaardere zouden opslukken in drie grote clusters, die verdacht veel leken op wat in bepaalde Europese en economische middens werd gepromoot. Kwestie van een beetje mee te gaan

Beheer bestliste *akte te nemen* van het document, zonder het goed te keuren. Het heeft dus nooit de officiële status van beleidsbasis voor de bestuursorganen van onze universiteit gekregen. Men kan evenwel een andere indruk krijgen wanneer men 's rectrices brochure leest. Het enige wat door de Raad wel weerhouden werd, was de aanstelling van drie topfunctionarissen, een (nieuwe) Algemeen Directeur, een Personeelsdirecteur en een Communicatiemanager. Al deze figuren zijn inmiddels met de noorderzon verdwenen. Een universiteit - eender welke onderwijsinstelling - is immers géén bedrijf, en zij die een dergelijke instelling willen leiden alsof ze het wel ware, (lees verder p.6) (vervolg van p.4) bosen vroeg of laat met hun *bakkes* tegen de muur. De

⁸ Onze gewezen rectrice prijkt in de beste postmoderne versie van neo-classicistische Louis Quatorze-huisstijl die ge ooit hebt gezien op de cover van de bundeling van haar (overigens verre van oninteressante; Els Witte is alles wat ge wilt, maar geen geit) rectorale redevoeringen. Maar wat wilt ge, als het woord vooraf uit de pen is gevloeid van de eerste adviseur van Monseigneur, le Prince Laurent, dan moet ge toch zien dat ge qua stijl nog een beetje mee kunt, hé.

⁹ Brochure Witte, p. 25.

¹⁰ Brochure Witte p. 9.

¹¹ De vroegere rector van de KUL kreeg van de socialist Van Den Bossche de opdracht het Vlaamse universitaire landschap te hertekenen in functie van de "kwaliteit" en met de expliciete doelstelling van te rationaliseren (d.w.z., te besparen). Ondanks de flagrante ongrondwettelijkheid van Dillemans' voorstellen, vond de VUB het nodig met hem te onderhandelen over de afschaffing ("bevestiging") van ganse stukken van deze universiteit! "Kwaliteit is efficiëntie, economische efficiëntie." zo oerde Noël Vercurryse in 1992. En who on earth is Noël Vercurryse? Het hoofd van de Administratie Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek in het Departement Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap. Niet enkel de industrie werd op haar wenken bediend, er zat ook een ideologische adder onder het gras. Want deze geheimzinnige "kwaliteit" bleek ook nog eens ideologisch verdeeld te zijn: de KUL had ervan het meest, dan de RUG, dan pas de VUB... Over de politieke manipulaties en de Europese belangen achter deze "hervormingen" publiceerde De Moecial in 1997 een speciaal nummer (15de jaargang, nr 5).

¹² Het lobbywerk vanuit de VUB heeft een belangrijke rol gespeeld in het afschieten van de eerste expliciete poging om vanuit Europa - en nog eens: Europa, dat is de Europese industrie - greep te krijgen op het hoger onderwijs in de lidstaten, in 1991. Leuven stond toen ook al aan de andere kant. Els Witte heeft daarin toen (vòdr haar rectoraat) een niet verwaarloosbare rol gespeeld! Hoezeer Leuven op de feiten blijft vooruitlopen blijkt eens te meer uit de academische openingsrede van rector Oosterlinck dit jaar, met als onderwerp: *de universiteit als onderneming!* Voor achtergrond bij de door de industrie verregaand gestuurde besluitvormingsmechanismen op Europees niveau: Belén Balanya et al., *Europe inc.*, Pluto Press, London, 2000.

¹³ De Bologna-Verklaring, voorafgegaan door die van de Sorbonne, streeft er naar heel het Europees hoger onderwijs (universiteiten én hogescholen) te "harmoniseren" op Angelsaksische leest, waarbij het behalen van het "eerste cyclus"-diploma (bij ons het kandidaats) drie jaar zou duren en de tweede cyclus (ons licentiaatsdiploma) twee jaar. De tweede cyclus zou echter helemaal niet meer automatisch openstaan voor hen die met succes hun eerste cyclus beëindigd hebben! De bedoeling is immers de mensen zoveel mogelijk na de eerste cyclus "afgestemd op de arbeidsmarkt" weg te sturen en slechts een klein, elitair deel toe te laten tot wat dan *de facto* de eigenlijke universitaire studie zal worden. Landen als Duitsland en Frankrijk hebben het niet zo moeilijk (Hoewel. Wie profiteert er ook daar van?) hun hogere onderwijssystemen aan een dergelijke structuur aan te passen. Voor België, met zijn open, en op een 2X2 jaren gebaseerd universitair onderwijs wordt dat vanzelfsprekend een ramp. Let wel: de Bologna-Verklaring heeft geen enkele bindende wettelijke kracht, maar er wordt nu al over gesproken als over een onvermijdelijkheid! Voor een (oncritische) bespreking, zie G. Aelterman et al., *Bologna: het signaal*, uitgaven Hogeschool Gent, Gent, 2000.

Ingewikkeld zegt u! Een handleiding tot de structuur van de VUB

Ben jij op 8 oktober gaan stemmen? Je stem in de plaatselijke gemeentepolitiek zou het reilen en zeilen in je dorp tijdens het weekend (of toch dat van je ouders) moeten bepalen. Het wekelijkse leven op de universiteit wordt op soortgelijke wijze bepaald. Als student op de VUB kan je namelijk ook vertegenwoordigd worden in bijna alle organen die de VUB rijk is, en dat zijn er nogal wat. Deze opsomming stemt me niet tot creativiteit. U weze gewaarschuwd: deze stof is droog, maar 'noodzakelijke' parate kennis. Neem dus af en toe wat vocht tot u om niet uit te drogen. Wie meer geïnteresseerd is, mag het organiek statuut van de VUB af halen in gebouw M.

De Senaat

Dit is één van de minder bekende organen van de VUB, maar ze speelt een niet onbelangrijke rol in het VUB-bestuurslandschap, misschien niet voor de student, maar zeker voor onze vrienden professoren. Deze raad verstrekt advies inzake de benoeming, aanstelling en bevordering van docenten. Dus, als u ambitie heeft om docent te worden dan mag u alvast een paar vriendjes maken.

Raad van Bestuur (RvB)

In de RvB, voorgezeten door de heer Rik van Aerschot, zetelen de rector, de 2 vice-rectoren (van onderzoek en onderwijs), de decaanen van de verschillende faculteiten, en uit elke faculteit 8 afgevaardigden van het Academisch Assisterend Personeel (AAP), het Administratief Personeel (ATP) en studenten. Kortom, de RvB behandelt het beleidsmatige aspect van de VUB en zij moeten o.a. de begroting goedkeuren van de Sociale

Sector Studenten (SSS). Dus binnen de krijtlijnen van de door de Raad van Bestuur goedgekeurde begroting, kan de Sociale Raad (SoR), haar beleid autonoom voeren. Een autonoom beleid, weliswaar met een wrange bij-smaak. De besparingswoede, die de laatste academiejaren lelijk huis houdt in alle takken van de VUB, heeft natuurlijk ook de sociale sector in haar greep. Dit maakt deze sector eerder afhankelijk van de Raad van Bestuur. Begrijpe wie begrijpen kan, want in de Raad van Bestuur zijn de studenten in de minderheid. Wie wordt nu geleid door wie?

De Sociale Raad (SoR)

De SoR (zie ook kadertukje *Privatisering*) voert, bepaalt en verzorgt het sociaal beleid, dienstverlening in de sociale sector en, zoals een mooie VUB-brochure vermeldt, ook studentenactiviteiten. De diensten die zij exploiteren zijn huisvesting, restaurant, sociale dienst studenten, e.a. Via verschillende commissies, zoals de commissie huisvesting, restaurant en sociale dienst studenten zijn de studenten vertegenwoordigd en moeten de studenten inspraak kunnen hebben in al wat hen aanbelangt. In de SoR moet een meerderheid van studenten verkozen worden, wat volgens haar statuten verplicht is. Dat er in de geschiedenis van deze verkiezingen meer dan twee keer is moeten gestemd worden, laat de vraag stellen naar de interesse van de studenten in dit orgaan. Deze mening wordt gedeeld door Geert Everaerts, huidige voorzitter van de SoR. U zal rond november een kiesbrief ontvangen, die u dus best gebruikt, als u wenst dat uw belangen behartigd worden in de SoR. Nog beter zou zijn dat u zichzelf, natuurlijk geëngageerd voor uw lot, het lot van uw medestudent en dat van uw vrienden, kandidaat stelt op een lijst. Over deze Sociale Raad is het laatste woord echter nog niet gezegd. Zeker in deze Moecial zal u er, tot in den treure, mee rond de oren worden geslagen.

Het Rectorencollege

Dit college bestaat uit de rector en de vice-rectoren van onderzoek en onderwijs. Zij voeren de beslissingen van de RvB en het Bestuurscollege uit. Zij zijn het ook die het

recht hebben van initiatief, m.a.w. tussenkomst in alle aangelegenheden die de universiteit aanbelangen. Zij richten hun voorstellen tot de RvB en/of het Bestuurscollege. De RvB en het Bestuurscollege kunnen bepaalde

bestaan uit vertegenwoordigers van elke faculteit, inclusief studenten. Zo is er een commissie curriculum, kwaliteitszorg, middelen, en externe relaties.

De Faculteitsraad

Op een lager niveau van besturen komen we tot de faculteit. De faculteit is waar je als student het meest mee zal geconfronteerd worden. Deze raad wordt voorgezeten door de decaan en hierin zetelen alle ZAP verbonden aan de faculteit, een deel van de AAP, een lid van het ATP en vier studenten. Het faculteitsbestuur, bestaande uit de decaan en vice-decaan, neemt de dagelijkse leiding van de faculteit in de gezegende termen waar.

De Opleidingsraad

Deze is niet in alle faculteiten aanwezig en het is er ook niet altijd de hemel op aarde. Een voorbeeld hiervan vindt men in de faculteit Psychologie en Opvoedkunde. Daar wordt inhoudelijk gesproken over het verloop van de vakken die worden gegeven aan de faculteit. Daar kunnen alle professoren, onderwijsassistenten en een student uit elke studierichting van de faculteit en één van elk jaarniveau, zetelen.

De vakgroep

Hier komen we uiteindelijk aan op het kleinste beslissingsorgaan van het faculteitsgeburen of VUB-bestuur. De vakgroep omsluit een aantal vakken vanuit de faculteit en de verbonden ZAP, AAP en een student. Deze mensen praten ook weer inhoudelijk en organisatorisch over hun vakken.

Hypothetisch Voorstel

Moest u nu in de vakgroep zitten en u wil een voorstel tot verandering van een vakinhoud of een nieuw vak creëren, dan moet dit eerst via de Opleidingsraad. Vervolgens moet dit door de Faculteitsraad geloodst worden naar het Rectorencollege, die advies moet vragen aan de Onderwijsraad en het voorstel doorstuurt naar het Bestuurscollege, dat uiteindelijk beslist. Deze gang van zaken menen we toch uit het organiek statuut te kunnen afleiden. Daarmee is de bril nog niet af. Op elk van de zonet doorlopen geleidingen kunnen deze voorstellen teruggestuurd, herbesproken en veranderd worden. Sommige voorstellen durven wel eens neller rond zijn dan andere.

Maar is het dan zo slecht gesteld hier? Nee, wacht nog even voor u naar de KULeuven overloopt. Binnenkort

Sociale Sector Studenten

Voor elk probleem kunt u als student ergens aan de VUB terecht.

Indien u in de put zit omdat uw lief het heeft uitgemaakt, of omdat die puberuzies met uw ouders maar niet uitgepraat raken, kunt u terecht op de dienst geestelijke gezondheidszorg (02/6409302). Denkt u dat uw ouders minder druk op u kunnen uitoefenen als u teerd wordt. Deze raad wordt voorgezeten door de decaan en hierin zetelen alle ZAP verbonden aan de faculteit, een deel van de AAP, een lid van het ATP en vier studenten. Het faculteitsbestuur, bestaande uit de decaan en vice-decaan, neemt de dagelijkse leiding van de faculteit in de gezegende termen waar. Dan moet u zeker een bezoeke brengen aan Jan Kuypers, sociaal assistent (02/6292312). Een pruillip en wat gewekelaag kunnen wonderen verrichten, als u al geen recht blijkt te hebben op een beurs of sociale toelage! Zeker doen! Maar ook als u gewoon tandpijn of een verstuikte voet heeft kan u terecht bij de dokter, tandarts, kinesist... (schrapen wat niet past) *allemaal wachtend op u op het nummer (02/6292300)*. Heeft u onveilig gevreeën, of heeft u gewoon last van pijnlijke maandstonden? Dan is SJERP (02/6292345) iets voor u! Een luisterend oor en begripvolle blik voor al die in de taboesfeer liggende ongemakken zullen uw deel zijn. Bovendien verstrekt men er zonder veroordelende preek de morning-afterpil. Niets zo gemakkelijk als er zelf (of uw vriend natuurlijk!!) even om te lopen. Faalangst! Ook daarvoor bestaat een wondermiddelje, dienststudieadvies (02/6292318) En tot slot: als u een goede uitvalbasis wil om dat alles eens van dichtbij te beschouwen, moet u in het KultuurKaffee wezen, het bevindt zich net als Dienst Cultuur (02/6292326) naast het gebouw van de Sociale Sector Studenten. En als u daar bent, kunt u even goed eens langs komen in het lokaal van Studiekring Vrij Onderzoek (02/6292328) of in dat van De Moecial (02/6292338) die samen met het Brussels StudentenGenootschap (BSG) (02/6292327) de studentenorganisaties vormen die ook onder de SSS ressorteren. En om het lijstje volledig te maken: FORSTIS, de dienst voor buitenlandse studenten (02/6292369), Dienst Kinderdagverblijven (02/6295273) en de sportdienst (02/6292311).

een stand van zaken van onze correspondent in Leuven

Pieter Vissers

Privatisering

De laatste jaren houdt de SoR uitverkoop. Bepaalde diensten worden uitbesteed aan de privé-sector. Men is niet langer bereid om geld te investeren in bepaalde delen van de Sociale Sector. Dat dit nadelig is voor de studenten werd vorig jaar al snel duidelijk. Toen heeft men eerst het KultuurKaffee volledig gerenoveerd om vlak daarna te besluiten de zaak uit te besteden. Al gauw stegen de prijzen tot ongekende hoogten. Het restaurant is het volgende slachtoffer geweest. Men is al lange tijd aan het palaveren over de noodzakelijke renovatie, maar nu heeft men ook beslist om het klaar-maken van de maaltijden uit te besteden. Wat neerkomt op een verdoken privatisering. Het enige wat er nog zal gebeuren is het opwarmen en verdelen van de maaltijden.

De volgende dienst die uitbesteed zal worden is hoogstwaarschijnlijk Dienst Huisvesting. Men is alvast begonnen met de traditionele opkuis-actie. En dat voerspelt onder Nic Van Craen (coördinator Sociale Sector) weinig goeds. Trouwens, het nieuwe diensthoofd huisvesting is Ludo Reuter, de man die de herstructurering en privatisering van het KultuurKaffee op sporen gezet en uitgevoerd heeft.

VERKIEZINGEN RAAD VAN BESTUUR (Kiezersgroep art. 36 B 1 g) VERKIEZINGEN SOCIALE RAAD STUDENTEN

- Woensdag 07/10/2000 - bekendmaking verkiezingen
- Vrijdag 16/10/2000 - samenkomst verkiezingscommissie i.v.m. samenstelling kiesbureaus (16u)
- Donderdag 29/10/2000 - einde kandidaatstelling (10u) en samenkomst verk. com. i.v.m. ontvankelijkheid der kandidaturen (15u)
- Dinsdag 03/11/2000 - publicatie der beslissingen van de verkiezingscommissie en eindatum voor klachtindiening
- Woensdag 04/11/2000 - einddatum klachtmogelijkheid tegen beslissingen van de verkiezingscommissie i.v.m. ontvankelijkheid (16u) en verkiezingscommissie (16u15)
- Vrijdag 06/11/2000 - oproeping der kiezers

VERKIEZINGEN EERSTE RONDE

- Maandag 16/11/2000 Eerste dag
Campus Oefenplein van 10 tot 16u aan de faculteit; van 17 tot 22u aan de ESP-valvas
Campus Jette van 10u tot 16u in de hall van gebouw A
- Dinsdag 17/11/2000 Tweede dag
Campus Oefenplein van 10 tot 16u in het Cafeteria
Campus Jette van 10 tot 14u in het Cafeteria; van 14 tot 22u in de hall van gebouw A
Campus Rode van 11 tot 15u in de hall van het groot labo
- Woensdag 18/11/2000 Derde dag
Campus Oefenplein van 10 tot 16u in het Cafeteria
Campus Jette van 10 tot 14u in het Cafeteria; van 14 tot 16u in de hall van gebouw A
- Telling Donderdag 19/11/2000 - publicatie van de uitslag + begin beroepsperiode
- Maandag 23/11/2000 - einde beroepsmogelijkheid (12u) en publicatie beslissingen

VERKIEZINGEN TWEEDE RONDE

- Woensdag 25/11/2000 Eerste dag
Campus Oefenplein van 10 tot 16u aan de faculteit; van 17 tot 22u aan de ESP-valvas
Campus Jette van 10 tot 22u in de hall van gebouw A
- Donderdag 26/11/2000 Tweede dag
Campus Oefenplein van 10 tot 16u in het Cafeteria
Campus Jette van 10 tot 14u in het Cafeteria; van 14 tot 16u in de hall van gebouw A
Campus Rode van 11 tot 15u in de hall van het groot labo
- Vrijdag 27/11/1998 Derde dag
Campus Oefenplein van 10u tot 16u in het Cafeteria
Campus Jette van 10 tot 14u in het Cafeteria; van 14 tot 16u in de hall van gebouw A
- Telling Maandag 30/11/98 - publicatie van de uitslag + begin beroepsperiode
- Dinsdag 01/12/98 - einde beroepsmogelijkheid (12u) en publicatie beslissingen

VERKIEZINGEN RAAD VAN BESTUUR

(Kiezersgroep art. 36 B 1 f, h en i)

- Dinsdag 03/10/2000 - bekendmaking verkiezingen
- Woensdag 04/10/2000 - neerleggen van de voorlopige kiezerslijsten en beginperiode verhaalmogelijkheid
- Vrijdag 13/10/2000 - uiterste datum van verhaal tegen de voorlopige kiezerslijst (tot 10u) en samenkomst verkiezingscommissie (plaatsbepaling van de kiesbureaus, aanduiding van de leden van de kiesbureaus - 16u15)
- Maandag 16/10/2000 - publicatie van de beslissingen van de verkiezingscommissie
- Dinsdag 17/10/2000 - neerleggen definitieve kiezerslijsten
- Vrijdag 20/10/2000 - einde kandidaatstelling (16u) en samenkomst verk. com. i.v.m. ontvankelijkheid der kandidaturen (16u15)
- Maandag 23/10/2000 - publicatie van de beslissingen van de verkiezingscommissie en einddatum klachtmogelijkheid tegen beslissingen van de verkiezingscommissie i.v.m. ontvankelijkheid (16u) en begin beroep tegen kandidaatstellingen
- Dinsdag 24/10/2000 - einde beroep tegen kandidaatstellingen (15u) en verkiezingscommissie in geval van beroep (16u15)
- Donderdag 26/10/2000 - oproeping der kiezers

VERKIEZINGEN EERSTE RONDE

- Maandag 06/11/2000 Eerste dag (10-16u)
- Dinsdag 07/11/2000 Tweede dag (10-16u)
- Woensdag 08/11/2000 Derde dag (10-16u) + telling
- Donderdag 09/11/2000 - publicatie van de uitslag + begin beroepsperiode
- Vrijdag 10/11/2000 - einde beroepsmogelijkheid (12u)
- publicatie beslissingen

Wilt u ook 2170 BEF/ maand van de Sociale Sector krijgen?

U heeft het ongetwijfeld gemerkt: de huurprijzen van de studentenkamers zijn dit academie jaar flink gestegen. De SoR maakt zich sterk dat de som die u meer moet betalen t.o.v. vorig jaar in veel gevallen terugbetaald zal worden door de Sociale Sector. Hierover zou men (de SoR) een informatiebrochure uitgeven, doch tot op de dag van vandaag is daar niets van in huis gekomen. Sla de Mocial nr.6, jaargang 17, erop na en u zult lezen waarom de Sociale Sector deze slinkse vorm van besparing toepast.

Maar daar wilden we het nu niet over hebben. Aangezien er geen brochure is uitgebracht om de student te informeren, willen wij via dit kanaal oproepen om **MASSAAL NAAR DE SOCIALE SECTOR TE GAAN**. Misschien maakt u wel kans op een **SOCIALE TOELAGE** ter compensatie van de verhoogde huurprijs. Doen!

De redactie.

VERKIEZINGEN TWEEDE RONDE

- Dinsdag 21/11/2000 Eerste dag (10-16u)
- Woensdag 22/11/2000 Tweede dag (10-16u)
- Donderdag 23/11/2000 Derde dag (10-16u) + telling
- Vrijdag 24/11/2000 - publicatie van de uitslag + begin beroepsperiode
- Maandag 28/11/2000 - einde beroepsmogelijkheid (12u)
- publicatie beslissingen

schade die inmiddels is aangericht vooral op de lagere functies (door "uitbesteding" van diensten, de de facto verslechtering van het personeelsstatuut, enz.), kan enkel tippen aan de rampzalige situatie waarin de jonge academici (vorsers, assistenten, het zgn. AAP), ondertussen met medeplichtigheid van de universitaire overheid zijn beland, want ook daar wordt nergens zelfs maar gepoogd het minimum aan middelen vrij te maken om die mensen enig professioneel academisch perspectief te bieden. Het feit dat men in verschillende faculteiten met moeite geschikte kandidaten vindt, zou daar wel eens meer mee te maken kunnen hebben dan met de tegenwoordig zo graag geproclameerde geldzucht van de jongere generatie. En daarmee komen we aan ons derde en laatste luik: de universiteit in de nationale en internationale politiek.

Gij zult u plooiën naar de wetten van de markt...

Op één punt moeten we Els onvoorwaardelijk gelijk geven: de VUB heeft de laatste jaren haar academische middelen aangewend om een aantal behartenswaardige zaken en personen van meer dan alleen retorische steun te voorzien. We denken hierbij vooral aan de Doctores Honoris Causa die aan de VUB werden uitgereikt⁹. In het rectorees van de Barones gebeurde dit "In het kader van haar profilering (...)", en wij die dachten dat het vooral om die behartenswaardige zaken en personen ging! Maar waarschijnlijk bedoelt Witte dit ook, dus we gaan niet kniezen. Wanneer we echter afvalden van de bevolgen idealen naar de concrete onderwijspolitiek (in de ruime zin), zowel op binnenlands als op Europees vlak, dan ziet het pretje er al heel wat minder positief uit. De VUB had zich kunnen verzetten tegen de openlijke aanval op een der laatste bolwerken der democratisering van het Hoger Onderwijs hier te lande: de vrije toegang tot de universiteit. Zij heeft dit niet gedaan; in de plaats daarvan heeft ze de monsterlijke afwendings van de spijzucht der mutualiteiten en der pharmaceuticals industrie op de rug der toekomstige studenten geslikt: het ingangsexamen voor de artsen en de tandartsen. De eerlijkheid gebiedt ons eraan toe te voegen dat de huidige rector, Ben Van Camp, toendertijd decaan van de faculteit geneeskunde, tot de grote voorstanders behoorde van dat funeste idee. We herinneren ons het hoongelach op onze voorstellen het besluit te negeren en alle studenten met een geldig eindexamen van het Middelbaar Onderwijs in te schrijven, als vanouds. Onze voorspelling dat niet alleen de democratisering, maar ook de VUB specifiek gevisieerd werd door deze maatregel wordt op de meest hilarische wijze bevestigd door de zelfde Ben Van Camp, die het in zijn academische openingsrede nodig vindt te pleiten voor de afschaffing van het ingangsexamen, "omdat er nu geen overschot aan artsen meer is"! We kunnen de essentie niet beter verwoorden dan Els Witte zelf: "De beleidsplannen van de Minister van

Onderwijs, Luc Van Den Bossche, plaatsten de VUB van eind 1995 tot eind 1998 in de meest nevralgieke positie die ze sinds haar ontstaan meemaakte. (...) Voor het eerst in de geschiedenis van de universiteit moest de Rector het hoofd bieden aan ontwerp-decreten die niet alleen frontaal indruisten tegen de legitieme belangen van de VUB maar die zelfs in strijd waren met de grondwet. Nog nooit diende de VUB het grondwettelijke gelijkheidsbeginsel, het non-discriminatiebeginsel en de vrijheid van onderwijs in te roepen om haar rechten als inrichtende macht en de keuzevrijheid van de studenten veilig te stellen." Inderdaad de zuivere waarheid. We vragen ons dan ook af waarom de Els Witte uit die periode enkel het kiné-dossier als voorbeeld van een geslaagde verdedigingsstrategie - zowel principieel als in haar concrete uitvoering - kan voorleggen.¹⁰ En het is het enige geslaagde voorbeeld omdat de VUB daar heeft gedaan wat zij in alle andere gevallen ook had moeten doen: de democratisering en de Grondwettelijke vrijheden consequent verdedigen. De poging van Van Den Bossche om van de drie volledige universiteiten er onmiddellijk eenje - de onzevervolgde de nek om te draaien door middel van het "egalisatie-decreet" werd inderdaad afgewenteld, maar we kregen er Decreet X voor in de plaats, dat de deur voor de verdere elitarisering en mercantilisering van het Vlaams universitair onderwijs wagenwijd open zet. Het fameuze "Plan Dillemans"¹¹ verduwen van het toneel, niet dankzij het succesvolle weerwerk van de VUB, maar door het feit dat de politieke machtswissel in de regering niet de basisideologie "kwaliteit = efficiëntie", maar wel de katholieke bias erin onverdigbaar maakte (we hebben nu, zoals ge hopelijk wel weet, een liberale minister van onderwijs). De "Europese dimensie" - die wanstaltige uitdrukking wordt hier voor één keer eens met reden gebruikt - werd bij de opening van het academiejaar '92-'93 nog grondig en succesvol gehakeld door toenmalig rector Dejaeghere (Karel Van Miert, toen Eurocommissaris voor concurrentiezaken (!) en lid van onze Raad van Beheer, verliet toen met een rood hoofd de zaal)¹². Wij hebben daarna, de opflakking in het kiné-dossier niet te na gesproken, iets dergelijks niet meer mogen meemaken. Het einde van het Witte-tijdperk schijnt geen verbetering met zich mee te zullen brengen. De nieuwe rector blijft niet alleen te geloven in het bestaan van menselijke DNA-computers (één der grootste *impostures intellectuelles* van de laatste dertig jaar) en de absolute objectieve waarheid der exacte wetenschappen (dat in twijfel trekken is "irrationeel"), maar heeft, erger nog, in de aanloop naar de rectorverkiezingen al verklaard dat de Bologna-verklaring¹³, een onvermijdelijkheid zal zijn. Deze Bologna verklaring zet de soevereiniteit van de Europese lidstaten om hun eigen (hoger) onderwijssysteem te hebben en te behouden, in strijd met welk internationaal verdrag dan ook, op de helling. Heer vergeef het hen, want zij weten niet wat zij doen. Nog altijd niet.

Karin Verelst

13-15 november: SoR en RvB verkiezingen: Gaaf en stemt!

“Misschien moet aan de VUB ook maar eens de stemplicht ingevoerd worden.”

De klok slaaf lu. De nachf is nog vochtig van haar inkt. Dit is het uitgelezen moment om Pieter Blomme aan de tand te voelen over zijn politiek engagement aan de VUB, zijn kandidatuur voor de functie van effectief lid in de SoR en het ontstaan van een nieuwe lijst (naast “De Lijst”) waarvoor hij opkomt, genaamd “Student”.

DM: In november zijn er opnieuw verkiezingen aan de VUB; de nieuwe studentenafgevaardigden voor de Sociale Raad (SoR) en de Raad van Bestuur (RvB) moeten verkozen worden. Wat is het belang van de SoR binnen de VUB?

PB: De SoR vertegenwoordigt de VUB “voor de meerderheid” uit studenten. Wat zij beslissen belangt de hele studentengemeenschap aan. Hier wordt het sociaal beleid van de VUB bepaald en dat kan volgens mij niet zonder de inspraak van de student.

De Studentenvetegenwoordiging is een in het verleden verworven recht en de student moet die verantwoordelijkheid opnemen om het beleid mee te bepalen.

DM: Waarom werd vorig jaar, bij de verkiezingen voor de SoR dan maar nauwelijks het quorum gehaald (25% van de studentenpopulatie)?

PB: Er zijn een heleboel problemen wat dat betreft. De studenten beseffen bijvoorbeeld niet goed waarom ze moeten stemmen. Ter zijde: het is de bedoeling dat we (de lijst “Student”, nvdr) de studenten het belang van deze verkiezingen proberen duidelijk te maken de komende weken met verschillende acties. Veel studenten reageren ook pas op een probleem als het al een voldongen feit is en ze het aan den lijve ondervinden. Een ander probleem is dat de generatiestudenten (1e kanners, ook wel “schachten” genoemd, nvdr) niet op de hoogte zijn van het reilen en

zeilen van de VUB en van de organisatie binnen de VUB en dus de SoR helemaal niet kennen. Zij komen uit het middelbaar onderwijs en hebben daar ook nooit moeten stemmen. Misschien zou aan de VUB ook maar eens stemplicht moeten ingevoerd worden, om op die manier de studenten bewust te maken van het belang van de verkiezingen voor de SoR en de RvB.

Bovendien was er de voorbije jaren zo goed als geen informatie-doorstroming vanuit de SoR. Het wordt de verkozen student trouwens niet gemakkelijk gemaakt. Ik herinner me de eerste vergadering van de nieuwe SoR vorig jaar nog levendig: toen werd onmiddellijk het belangrijke dossier omtrent het optrekken van de huurprijzen ter goedkeuring voorgelegd, zonder ons ook maar de kans te geven eventjes gewoon te raken aan de procedure van de vergaderingen.

DM: Jij hebt vorig jaar in de SoR gezeten als effectief lid; kan je een korte evaluatie van dat (overigens nog niet afgelopen) werkingsjaar geven?

PB: Als enkeling betekende je zeer weinig in de SoR. Volgens de statuten wordt in de SoR de “meerderheid gevormd door de studentenafgevaardigden”, maar in realiteit betekent dat niets. Laat me toe dit even uit te leggen. De meeste dos-

siers worden besproken in de “speciale commissies”, waar niet elk SoR-lid in zit. Dit is enigszins contradictoerisch, want als het dossier dan op de SoR goedgekeurd moet worden, zou eigenlijk de discussie nog eens in de SoR moeten gebeuren, omdat niet elk stemgerechtigd lid in de commissies zetelt. De stap om dan tijdens de SoR vergaderingen als studentenvetegenwoordiger ervoor te zorgen dat teruggekomen wordt op een in de commissie voorbereid dossier, is zeer groot en moeilijk. Wat ik wil zeggen is dat er tijdens de vergaderingen van de SoR zelf te weinig ten gronde wordt gediscussie-

denk ik dat we wel degelijk enige invloed kunnen uitoefenen op het beleid van de VUB. De ploeg van vorig jaar wil ik niets verwijten, een van de fundamentele problemen is de oneerlijke manier van vergaderen, van dossiers voorbereiden. Binnen de SoR moet meer echt gediscussieerd worden en de discussie moet ook met de achterban gebeuren. Vergeet niet dat de studentenvetegenwoordiger de studenten vertegenwoordigt! In het komende jaar moet trouwens een zeer belangrijk dossier, het Masterplan Huisvesting, behandeld worden, en dit kan maar beter met ernst gebeuren.

DM: Waarvoor staat “Student”? Wat is er belangrijk in jullie programma?

PB: Concreet hebben we vier basispunten: 1. openbaarheid van het bestuur, 2. een oplossing zoeken voor het huisvestingsprobleem, rekening houdend met de sociale functie van de universiteit, 3. een pleidooi voeren tov de overheid voor meer financiële middelen, 4. aandacht besteden aan studentenactiviteiten: de studenten moeten het recht en de kans hebben hun sociaal leven te kunnen uitbouwen naast de studies, en een definitieve oplossing zoeken voor de doopzaal en/of fuifzaal.

Ik sta op deze lijst omdat ik heel erg in deze groep geloof. Wij kennen el-

kaar langer dan vandaag, velen van ons hebben bijvoorbeeld twee jaar geleden samen meegewerkt aan de opvang van de “Sans Papiers” aan de VUB.

DM: Hoe zit het met dat “Masterplan Huisvesting”, ongetwijfeld het belangrijkste dossier dat in het komende werkingsjaar van de SoR behandeld zal worden.

PB: Het voorgestelde plan zal ongetwijfeld veel stof doen opwaaien. Het plan is om de Dienst Huisvesting op lange termijn los te koppelen van de Sociale Dienst. Men stelt voor om elk kot te verhuren aan 10 000 BEF per maand, ervan uitgaand dat alle kamers op termijn kwalitatief evenwaardig zullen zijn. Het is de bedoeling dat je als student naar de Sociale Dienst stapt om het recht te verwerven op een goedkope kot. Het fundamentele probleem hiervan is dat de sociale correctie niet langer een recht maar een gunst wordt.

Nog een voorbeeld: de studentenkamers op de Nieuwelaan en de Campus moeten grondig gerenoveerd worden en daar is veel geld voor nodig. In de overgangsfase van deze renovatie, zullen alle kamers op de Schoofslaan verhuurd worden aan 10 000 BEF per maand, zoals nu al het geval is voor de net gebouwde kamers op de Triomflaan. Op die manier creëer je een situatie van sociale gettovorming.

Stefan Prins

“Met kleine dingen het leven van de student aangenamer maken”

1 uur. Met een verrukkelijke maaltijd van het VUB-restaurant achter de kiezen, klopte ik aan bij Els Ampe, die het voorbije anderhalf jaar ondervoorzitter van de SoR was en opnieuw SoR-kandidaat voor “De Lijst”.

DM: Wat is het belang van de SoR binnen de VUB?

EA: De SoR is in de eerste plaats een orgaan dat zich moet bezighouden met alle problemen gekoppeld aan de studenten. De SoR heeft ook beslissingsmacht in bepaalde dossiers, dat betekent dat de SoR het sociale beleid bepaalt en dus beslissingen neemt over de diensten die in de sociale sector zitten: huisvesting, restaurant, kinderdagverblijf, Sjerp, Sport, ... Het belang van de SoR is dus dat de studenten in de SoR verenigd zijn en dat zij zullen beslissen over die za-

ken. Dus, de studenten beslissen voor de studenten.

DM: Je was vorig jaar ondervoorzitter van de SoR. Zou je een korte evaluatie kunnen maken van het voorbije werkingsjaar?

EA: Ik wil even benadrukken dat ik al ondervoorzitter ben sinds de helft van het vorige werkingsjaar, toen Erik Aerden ontslag nam en Gert Eeraerts voorzitter werd. Wij hebben in veel zaken een standpunt ingenomen en een beslissing genomen. Ik zal even proberen de evolutie te volgen.

In eerste plaats hebben we beslist dat voor de Sporttrofee 15 000 BEF meer zullen voorzien, omdat heel wat mensen daaraan meedoen. We hebben ook een investering gedaan van 100 BEF per student voor de sportkaart. Het restaurant is een heel belangrijk dossier geweest. De evolutie van dit dossier is zeer omvangrijk, en ik zal het dan ook niet helemaal doorlopen. Wel kan ik zeggen wat er uiteindelijk beslist is geworden: het algemene plan is goedgekeurd, de werken gaan beginnen in februari, en zullen zes maanden duren. Die periode werd gekozen omdat dan het kleinste aantal studenten van het restaurant ge-

bruik maakt. De keuken zal worden geplaatst op het terras van het restaurant. De keukens en de togen zullen vervangen worden, maar de mensen zullen nog kunnen zitten eten in het restaurant zelf. Aangezien we over weinig financiële middelen beschikken, moeten de zitputten later vernieuwd worden. We gaan over van een lijntoeg naar een free-flow systeem. Enerzijds omdat dat de mogelijkheid biedt om meerdere maaltijden te kunnen serveren, anderzijds zou dat de snelheid van de bediening moeten bevorderen. We zullen verschillende pakketten voorzien en het voordeel is dat je dan ook een beetje

op de trends kan inspelen, zonder afbreuk te doen aan de speciale voeding die bijvoorbeeld dietisten moeten krijgen.

Kort, het restaurant moet verbouwd worden omdat niet meer aan de hygiënische normen voldaan werd.

DM: En als ik me niet vergis is het dossier van de utbesteding van het KK ook in het voorbije jaar gebeurd.

EA: Wij hebben dat gedaan omdat we vonden dat het diensthoofd van Dienst Cultuur te veel tijd besteedde aan het (lees verder p. 8)

(vervolg van p.7) runnen van het café.

DM: ... toen nog Ludo Reuter (nu diensthoofd van Huisvesting, nvdr.)...

EA: Inderdaad. Het is niet erg interessant om het diensthoofd te laten fungeren als halve cafébaas. Wij dachten dat het wel vrij belangrijk blijft dat het KK blijft wat het geweest is, dat ze haar eigenheid niet verliest, dat daar culturele activiteiten kunnen blijven doorgaan, dat daar een bepaalde sfeer hangt die niet verandert, dat daar geen studentencafé met gratis vaten van wordt gemaakt. Dat zijn belangrijke punten die we gesteld hadden, voor we overgingen tot het in concessie geven. Dan kan beter iemand uit de privé het tappen van de pinten overnemen, zodat wij onze krachten op andere plaatsen kunnen inzetten.

DM: Je geeft natuurlijk wel een aantal dingen uit handen. Zo heb je geen invloed meer op de prijsbepaling in het café (de prijzen zijn na de privatisering dan ook merkbaar gestegen, nvdr.)...

EA: Inderdaad, een nadeel is dat we geen controle meer hebben op de prijzen. Ik denk dat de mensen van het café er wel rekening mee zullen blijven houden dat hun klanten studenten zijn met een kleine beurs.

We hebben ook een reorganisatie van de Sociale Dienst gedaan. Het is vooral de Sociale Dienst die ervoor moet zorgen dat mensen met een financieel probleem daar terecht kunnen. We willen de diensten bundelen, zodat je niet eerst naar Huisvesting moet gaan en dan naar de Sociale Dienst.

En we hebben ook het systeem van de leningen veranderd. In de voorbije jaren kon je een renteloze lening van max 50 000 BEF aanvragen aan de VUB, maar na een tijdje werd je verzocht om de lening terug te betalen. In het verleden deed de student dat niet, omdat ze het vergeten waren of moedwillig waren. Dus hebben we een lijst, een overzicht opgemaakt van wie nog moet betalen.

DM: Het blijft natuurlijk een feit dat bij de vorige SoR-verkiezingen slechts 25% van de studenten is gaan stemmen. Hoe verklaar je die desinteresse? Wat zijn mogelijke oplossingen?

EA: Ik vind dat eerlijk gezegd een moeilijke vraag. Ik vroeg eens aan de persoon die al jaren de verkiezingen organiseert, of dit probleem altijd al heeft bestaan. Hij zei dat in de jaren '70 de studenten zelfs stonden te dringen om de stemmen te gaan tellen. Amaai, het is wel jammer dat wij niet in die tijd leven.

Ik denk dat dat wel met de huidige maatschappij te maken heeft. Niet alleen op de VUB, maar over gans België, misschien zelfs over de hele wereld is het te merken dat de mensen zich terugtrekken in hun eigen leven. Ze hebben hun eigen computer, hun eigen vrienden, ze gaan samen wat cocoonen, naar de film en daarmee is de kous dan af. Ik denk dat het misschien niet slecht zou zijn als vanuit het onderwijssysteem wat aandacht geschonken wordt aan maatschappelijke verantwoordelijkheid. Iedereen veronderstelt maar dat

alles er vanzelf komt, dat er niet echt mensen achter zitten. Misschien heeft het met verwendheid te maken.

DM: Denk je niet dat op een of andere manier de SoR daar zelf iets aan kan doen, of daar zelf schuld bij heeft?

EA: Ik denk niet dat de SoR daar zelf schuld bij heeft. Maar we kunnen natuurlijk altijd beter. Ik wil daar niet de volledig verantwoordelijkheid van aan de SoR geven. We hadden zeker meer mensen kunnen bereiken, het kan altijd beter, maar het is heel moeilijk om de mensen daarbij te betrekken. Dat is helemaal niet evident.

DM: ... de informatiedoorstroming kan natuurlijk altijd gericht en efficiënter gebeuren.

EA: ... Ja, we hadden dit jaar iemand die verantwoordelijk was voor de communicatie, eigenlijk verschillende mensen, en eerlijk gezegd, was dat nogal een teleurstelling. Ik dacht dat de verantwoordelijke daar wel degelijk werk van zou maken. Maar daar is niet veel van in huis gekomen.

DM: ... maar dat is jullie interne keuken natuurlijk...

EA: ... inderdaad, daar zou ik liever niet over uitweiden. In de toekomst zullen we aan dit probleem zeker en vast meer aandacht besteden.

DM: Jij komt op voor "De Lijst". Wat is er belangrijk in jullie programma.

EA: Wij zijn nu in de slotfase van de besprekingen, we hebben heel lang nagedacht over wat voor ons belangrijk is en zijn daar nu mee tot een einde gekomen. Ik ga daar nog niets over vertellen voordat iedereen akkoord gaat met het programma. Ik wou het ook niet te snel forceren, omdat ik wil dat het goed is. We hebben heel veel nieuwe mensen, weinig mensen die al ervaring hebben in de SoR en de Raad van Bestuur. Voor hen zal het ook wat aanpassen zijn en zij worden maar meteen in de ring geworden...

DM: ...Maar "De Lijst" bestaat nu toch al geruime tijd, is het programma dan opnieuw veranderd?

EA: Neen, de principes van "De Lijst" zijn dat we realiseerbare voorstellen doen, die niet te theoretisch of te idealistisch zijn, dat we een continuïteit hebben in onze organisatie, en dat we met kleine dingen het leven van de student aangenamer kunnen maken. We zijn niet van plan om zwaar theoretische modellen uit te werken om alles hier te veranderen...

DM: ... Het Masterplan Huisvesting, is dat ook een van die kleine dingen die het leven van de student aangenamer kan maken?

EA: Neen, het Masterplan Huisvesting is geen klein ding, maar eerder een groot monster. Dat is nu al een tijdje bezig, en dat kunnen we niet in een-twee-drie bevatten. Het is iets waarin we alles in vraag stellen. We vragen ons af of de Huisvesting, zoals zij nu georganiseerd is, wel goed georganiseerd is. Hoe gaan we dat verbeteren? Dat plan is eigenlijk wel

een heel omvangrijk plan. Een ingenieursbureau heeft daar een doorlichting van gemaakt, wij hebben dat gekregen, en nu zitten we in de fase dat we daar een uitspraak over moeten doen.

"De Studenten" en in vroegere jaren "De Alternatieve Lijst", hebben steeds oppositie gevoerd, om de discussie aan te wakkeren. Op die manier hebben wij ("De Lijst", nvdr.) niet het gevoel dat er geen concurrentie is, dat zou heel ongezonder zijn. Wij vinden het heel positief dat dit jaar "Student" opkomt met een aparte lijst, zodat er wat concurrentie is en zodat er wat meer discussie komt.

Stefan Prins

Bijzondere aankondiging: Bijzondere Algemene Vergadering van De Moeial

waarop elk bijzonder lid van de bijzondere universitaire gemeenschap bijzonder hartelijk is uitgenodigd.

Woensdag 15 november 2000, om 20u,
in het Bijzondere Redactielokaal van de
Moeial (naast KK en VO)

Agenda:

Bijzondere verkiezing van de redactionele
bestuursfuncties

U vindt ons sympathiek?
U houdt van klasseliteratuur?
U wilt wat bijleren?
Of u heeft gewoon wat geld teveel op zak?

Steun De Moeial en neem een
abonnement!

Storten op rek.nr.001-1386975-48
met melding abo

Gewoon abo: 333 Bef
Steun-abo:
1000 Bef

Een menselijke ketting

De Studiekring Vrij Onderzoek (VUB) en de Cercle du Libre Examen (ULB) hebben op donderdag 5 oktober een gezamenlijke actie voor democratie en vrijheid en denken georganiseerd. Niet minder dan 3000 studenten, van beide universiteiten, vormden een mensenketting. De VUB studenten kwamen om 12.30u samen achter gebouw F en G, terwijl men op campus Solbosch reeds kettinggewijs op weg was richting VUB. Aan beide zijden werd een fakkel doorgegeven, als symbool van verlichting uit de duisternis. Nadien gaven rector Ben Van Camp en zijn Franstalige confrater Pierre De Maret een toespraak, die massaal werd toegejuigd. Ook de voorzitters van de organiserende kringen spraken de studenten toe in de andere landstaal, waarna de respectievelijke strijdlieiders werden ingezet. Rector De Maret en de twee studiekringen gaven als toemaatje elk een vat in Salle Jefke. Omdat het denken zich niet mag onderwerpen.

het gaat om erdearchetypische situaties en er nooit sprake is van een politieke of sociale context.

Commentaar op de theorieën van Wagner heeft men niet ver te zoeken. Allereerst valt het op dat veel van zijn denkbeelden over de ontwikkeling van de kunst tamelijk simplistisch zijn. In zijn proza tracht Wagner dit gebrek wat te verbergen door het gebruik van dure woorden en ronkende volzinnen. Zijn opvattingen getuigen ook van een overdreven idealisering en romantisering van het oude Griekenland, iets wat in de negentiende eeuw op zich niet uitzonderlijk was. Toch zijn zijn theorieën daarom niet geheel onbelangrijk, in de eerste plaats omdat ze inzicht geven in het concept dat achter Wagners muzikale dramatische schuilvorm die zijn gelijke in de geschiedenis nog niet had gevonden.

Der Ring des Nibelungen en de Griekse tragedie

De theoretische inzichten die Wagner verworven had tussen 1848 en 1854 werden toegepast in de tetralogie Der Ring des Nibelungen, het grootste muzikale kunstwerk ooit geschapen. De eerste schets van het Nibelungendrama werd gemaakt in 1848. De eerste volledige uitvoering van de tetralogie vond plaats in 1876, achtentwintig jaar later. De Ring bestaat uit vier muziekdramas: *Das Rheingold*, *Die Walküre*, *Siegfried* en *Götterdämmerung*.

Het hoofdthema van de Ring is de onverenigbaarheid van liefde en machtsbegeerte. De drie archetypische hoofdpersonages Wotan, Siegfried en Brünhilde hebben allen af te rekenen met deze problematiek. Wotan, het meest complexe personage uit de Ring, is de oppergod die door zijn wilskracht de natuurelementen beheerst. Om kennis te verwerven heeft hij bij zichzelf een oog uitgestoken, symbool van het opgeven van het instinctieve weten en het verkrijgen van een zelfbewust

intellect. Door dit intellect is hij in staat verdragen te sluiten die een morele orde scheppen, maar ook om middelen te vinden om dezelfde verdragen te omzeilen. Hij tast zijn eigen moreel gezag aan door de ring, symbool van machtsheer en politieke dwang, trachten te verwerven. Op de ring rust een vloek die Wotan vervult met angst voor zijn einde. Om het einde te ontlopen, creëert hij een held waarop de vloek niet rust en die in zijn plaats uit eigen wil de ring moet teruggeven aan de Rijndochters. Deze held, Siegmund, is echter geen volledig vrije held omdat Wotan gunstige omstandigheden voor hem heeft geschapen. Daarom moet Wotan als de nood het hoogst is Siegmund laten vallen. Hierdoor wordt Wotan een lijdende god die zijn eigen ondergang niet kan tegenhouden. Wotans grief wordt in een volgende fase verzacht door zijn hoop dat het koppel Brünhilde en Siegfried een nieuwe orde in de wereld zal scheppen die gebaseerd is op vrijheid, liefde en emancipatie van het individu. Naar eigen macht verlangt Wotan dan al niet meer. Wotan vindt ten slotte berusting door het einde zelf te willen. Door het goddelijke gezag te verbreken, geeft Wotan aan Siegfried en Brünhilde de mogelijkheid een nieuwe orde te vestigen, maar tegelijkertijd geeft hij hierdoor vrij spel aan het kwaad, wat ertoe leidt dat Siegfried en Brünhilde verraden worden en het godenrijk door een grote brand ten onder gaat. Diteinde is zowel een vernietiging als een bevrijding die in zich de hoop draagt op het ontstaan van een nieuwe wereld waarin de mensheid in de eerste plaats door liefde en niet door machtsheer gedreven wordt.

Het concept van de Ring is in grote mate bepaald door de opvattingen van Wagner over de Griekse tragedie. Allereerst is net zoals bij een Griekse tragedie, de opvoering van de Ring een zaak voor de ganse gemeenschap. Het bewijs hiervan is het concept van het theater in Bayreuth dat Wagner met financiële steun van koning Ludwig II van Beieren speciaal voor de uitvoering

van de tetralogie heeft laten bouwen. Net zoals in een Grieks amfiteater zijn er geen loges waar de elite zich kan afzonderen. Ten tweede zijn zowel de Ring als de Griekse tragedie Gesamtkunstwerken. Verschillende takken van de kunst worden in de Ring in tot een eenheid gebracht. Het belangrijkste is niet de muziek, maar het drama. De muziek dient om aan de handeling en het woord meer emotionele diepgang en betekenis te verlenen. Hiervoor heeft Wagner de techniek van het Leitmotiv ontwikkeld. Een leidmotief is een melodisch thema dat betrekking heeft op een persoon, voorwerp, gebeurtenis of emotie. Als de ontwikkeling van het drama erom vraagt, kunnen deze thema's aangepast worden door bv. de toonsoort te veranderen of andere instrumenten te gebruiken. Door de aanwending van de leidmotieven ontstaat er een unendelijke melodie die, niet meer onderbroken door recitatieven en arias, elke emotionele of dramatische nuance kan weergeven.

De Griekse tragedie en de Ring hebben ook met elkaar gemeen dat ze gebruik maken van de mythe. Wagner baseerde zich bewust niet op historische onderwerpen omdat hij de psychologie van de mens wou weergeven zonder daarbij gehinderd te worden door een historische en culturele context. De mythe, die men volgens Jung kan beschouwen als een uiting van het collectief onderbewustzijn, is in die zin ideaal omdat het de eeuwige gevoelens van de mens behandelt. Wagner baseerde het libretto van de Ring dan ook op de Deutsche Mythologie van de gebroeders Grimm en de Volungasaga uit de Edda. Tussen de Noorse en Griekse mythologie zijn sterke overeenkomsten, maar het grote verschil is dat de Grieken geen Götterdämmerung (godendeemstering) kenden. In de oorspronkelijke versie van het libretto van de Ring was er geen sprake van een godendeemstering. Het verhaal eindigde met de bevrijding van het Nibelungenras en het herstel van de heerschappij van Wotan. Dat Wagner nadien het libretto veranderd heeft om er de godendeemstering in te lassen, staat in verband met de waarde-

ring van Wagner voor de pessimistische filosofie van Schopenhauer, wat ten koste ging van zijn utopisch-socialistische en feurbachiaanse denkbeelden.

De idee van de verbinding tussen vernietiging en verlossing, waar het concept van de godendeemstering feitelijk op neerkomt, al eerder leefde in Wagners geest. Een bewijs hiervan is zijn interpretatie van de Oedipusmythe in Oper und Drama. Wagner interpreteert deze mythe als een eeuwige waarheid over de verhouding tussen staat en individu. De zelfmoord van de zoon van Creon ziet hij als de zelfvernietiging van de staat. Deze vernietiging is het resultaat van het conflict tussen de conventionele moraal van de staat en de spontane moraal van het individu. De staatsmoraal kan volgens Wagner niet zonder de individuele moraal en als de staat zo corrupt is dat het dit niet meer kan erkennen, wordt haar zelfvernietiging onafwendbaar. Deze vernietiging voltrekt zich wanneer vrije onafhankelijke individuen zoals Antigone tegen de staat in opstand komen en ze vervangen door een vrije maatschappij. De keuze voor de Germaanse mythologie sluit niet uit dat er belangrijke inhoudelijke parallellen zijn tussen de Griekse tragedies en de Ring. Allereerst is er de rol van het noodlot. Zowel de goden uit de Ring als de goden uit de Griekse tragedies zijn onderworpen aan het noodlot, de moira. In Oedipus Rex van Sophocles wordt aan de ouders van Oedipus voorspeld dat hun zoon zijn vader gaat vermoorden en zijn moeder zal huwen. De ouders trachten aan dit noodlot te ontsnappen door Oedipus te vondeling te leggen. Deze poging om het noodlot te ontlopen, heeft als resultaat dat de voorspelling des te gruwelijker in vervulling gaat. In Götterdämmerung wordt door de Rijnmeisjes aan Siegfried voorspeld dat hij ten onder zal gaan door de vloek van de ring. Siegfried negeert de smeekbede om de ring terug te geven en gaat zo zijn ondergang tegemoet. Ten tweede kunnen zowel in de

Griekse tragedie als in de Ring de goden schuldig worden. In Prometheus van Aeschylus is er sprake van vloekbeladen goden. In de Ring wordt Wotan al in de eerste akte van Das Rheingold schuldig door zijn machtsstreven ten koste te laten gaan van zijn eigen moreel gezag.

Wagner was in de eerste plaats een kunstenaar en geen filosoof. Om een degelijke filosofische onderbouw van zijn werk tot stand te brengen, moest hij noodgedwongen een beroep doen op iemand die meer onderlegd was in de filosofie dan hijzelf. Deze persoon was Friedrich Nietzsche, maar daarover meer in een volgend artikel.

Maarten De Baer

Colofon

De Moelal

Tweewekelijks studententijdschrift van de VUB in samenwerking met het Brussels Studentenvereniging met het Brussels Studentengenootschap, Studiering Vrij Onderzoek en Dienst Cultuur. Ons redactielokaal bevindt zich naast het KulturKafee

Pleinlaan 2, 1050 Brussel
tel: 02/629.23.38
fax: 02/629.23.37

Coördinator ad interim
Stefan Prius

Vice-coördinator ad interim
Pieter Vissers

Secretaris ad interim
Ruth Lemmens

Penningmeester
Wouter Devriese

Lay-out
Stefan Prius, Ruth Lemmens

Redactie
Stefan, Wouter, Pieter V., Sami, Osven.

Illustraties
Archief

Foto's
Redactie, Dienst Cultuur, Stefan

Medewerkers
Sidonie, Didier, Sven, Maarten, Pieter, Pieter, Pieter, Nic, Nick, Momek, Houbi, Natacha, Ruben, Karin

Abonnementen
Verantwoordelijk: Ruth a.i.
Storten op rek.nr.001-1386975-48 met melding abo
Gewoon abo: 333 Bf
Steenabo: 1000 Bf

Verantwoordelijke Uitgever
Domenico Vaccaro
Pleinlaan 2, 1050 Brussel

Oplage: 2500 ex.

De redactie is niet verantwoordelijk voor publicaties van het BSG, V.O. en Dienst Cultuur.

STAIRWAY TO REDEMPTION

2500 years of Jain art at Etnografisch Museum Antwerpen.

His name was Mahavira. He lived in India, six centuries before Christ. One of his contemporaries and possible neighbour was Siddhartha Gautama, sometimes known as the Buddha. Mahavira founded Jainism, a religion striving for redemption through asceticism and non-violence. Two and a half millennia later, 4 million followers world wide still live the Jain way of life. Quite a few of these work in the Antwerp diamond trade.

It is at the Antwerp "Etnografisch Museum" that one can visit a most wondrous exhibition of over a hundred Jain art objects dating from the 2nd to the 20th century AD. Ancient, beautifully illuminated manuscripts, astrologic diagrams and maps of the cosmos are on display alongside ritual instruments and stone

and bronze sculptures. So what do Mahavira's followers want redemption from? Redemption, or "moksja" as they call it, is to be freed from the cycle of reincarnations to which all of us are unfortunately subjected. In other words: once you have achieved "moksja" your soul is not sent back to this vale of tears on earth, but can start enjoying a happy retirement in heaven. Getting there however is not exactly a doddle.

First of all, you need to become a monk or a nun. No urgency to become one in this life though, you can work your way up to it, through several lives, like a person ascending a stairway. Once you do get round to shedding your layperson's clothes, it is extremely important that you stick to the 5 commandments of Jainism.

The most important of these is: do not damage any living being. Jain monks and nuns take this very seriously. At the Museum one can see the white facemasks they wear to prevent inhaling micro organisms! There are also some long white brushes, used to sweep every spot they sit down on. This is done in order not to crush any insects! You may already have gathered that eating meat is entirely out of the question.

According to Mahavira's teachings the soul must be freed from all matter. One rigorous group of Jain monks and nuns interprets this by not even wearing clothes. Not surprisingly,

they are the ones who mainly live in the warm, southern part of India.

It's odd that one of the most remarkable objects on display is not mentioned by the otherwise excellent catalogue. (lees verder p.13)

"Als Beethoven nog zou leven, droeg hij een oorbel, kleurde hij zijn haar rood en schreef hij ook pop-songs."

Een gesprek met Dirk Brossé over filmmuziek, concertmuziek, Morricone, Ligeti, consumptie en eeuwigheid.

Kindjes die elkaar op de achterbank naar het leven staan met plastic schepjes verraden de eindbestemming van de vele kustgangers op de E17 richting Gent-Oostende. Drie kleuren sieren her en der de Schoone Vlaamse voorgevels en herinneren ons eraan dat België 170 jaar geleden onafhankelijk werd. Dirk Brossé, die ons warm verwelkomt in zijn tussen het groen gelegde woning vol vreemde instrumenten, schijnt zich van geen kwaad bewust. "Het is vandaag nationale feestdag zeker? Het leven gaat voort hè". En dat is wel een understatement. De man zat net nog te schrijven aan zijn nieuwe musical "Kuifje" en is intussen ook nog voorbereidingen aan het treffen voor de optredens met het Vlaams Radio Orkest in het kader van het Filmfestival van Gent. Wij voerden met hem een gesprek in het kader van het filmfestival van Gent.

De Moel: Goede morgen. U schreef voor het eerst filmmuziek bij een film van Jean-Pierre Dedecker. Vanwaar precies die stap naar de film?

Dirk Brossé: Ik heb altijd interesse gehad om filmmuziek te maken. Als kind bedacht ik mijn eigen muziek bij filmpjes die ik zag op de televisie. Hoe geraak je in zoin machine? Ik had al een paar keer theatermuziek geschreven voor Jean-Pierre Dedecker, en toen heb ik hem op een bepaald moment gewoon gezegd dat ik graag filmmuziek zou maken. Wat later heeft hij mij dan opgebeld en het was in orde. Ik herinner mij bijvoorbeeld nog dat de toenmalige producent van de film aan Dedecker vroeg waarom hij hiervoor zom jonge knaap die nog geen ervaring met filmmuziek had, koos. Jean-Pierre geloofde in mij, we zaten op dezelfde golfengte. Zo is mijn eerste opdracht verlopen.

DM: U zei dat u al van in uw jeugd muziek bedacht bij filmpjes. Was dit dan uw eerste impuls om muziek te schrijven?

DB: Het ligt eigenlijk nog ergens anders. Ik heb altijd gehouden van muziek die beelden oproept, die mijn fantasie kon prikkelen. Je hebt abstracte muziek, maar je hebt anderszids ook muziek die meteen beelden, landschappen of situaties oproepen. Mahler is voor mij bijvoorbeeld een filmcomponist avant la lettre, wat misschien wel wat oneerbiedig is om te zeggen, want Mahler was uiteraard

een waanzinnig geniaal persoon. Maar ik bedoel, wat dat aspect van zijn werk betreft, vind ik dat hij in sferen, beelden kan denken en die kan overbrengen. Wat ik altijd gehad heb, is het gevoel van een relatie tussen beeld en muziek.

DM: Heeft u dan ook nood aan concrete beelden of een concrete verhaallijn als u voor de concertzaal schrijft?

DB: Ik merk dat ik daar inderdaad ook nood aan heb. Ik heb bijvoorbeeld een klarinetconcerto geschreven dat over de oorlog in Kosovo gaat. Als je nu niet weet dat dat over de oorlog in Kosovo gaat, kan je natuurlijk ook de muziek beluisteren. Je zal nog steeds horen dat er bepaalde verwrongen emoties in zitten. Maar ik heb inderdaad altijd mijn "programma" nodig, ik weet altijd waarover ik schrijf, ik schrijf nooit out of the blue. Je hebt mensen die gewoon een puur abstract plan hebben, en op basis daarvan kunnen componeren.

DM: ...zoals Schönberg bijvoorbeeld

DB: Inderdaad, een "wiskundig" plan, terwijl mijn plan steeds emotioneel is. De vorm ontstaat toevallig bij mij, al schrijvende. Ik wil flexibel kunnen zijn in de vorm. Bepaalde mensen hebben nood aan een bepaald keurslijf, een strenge vorm. Ik begin altijd met een bepaalde vorm, maar wijk daar dan toch van af, daarom ook dat mijn concertwerken niet te vatten zijn in een of andere vorm.

DM: Dit doet mij denken aan wat Pierre Boulez ooit zei: "ik bouw een constructieve gevangenis vóór ik aan een werk begin, en probeer daar gaandeweg uit te breken."

DB: Dat is een zeer mooie vergelijking. Zo is het, je legt jezelf aan banden en probeert daar dan uit te breken. Het toevalselement vind ik ook

zeer belangrijk. Dat heeft niets met de itaalf waarin je schrijft te maken, ik heb het over de vorm. Als je kennis hebt van de bestaande "klassieke" vormen, en je begint daarop te improviseren, zal ik altijd proberen, al is het maar met één punt, in evenwicht te blijven. Zoals het beeld van Rik Wouters, Het Zotte Geweld, waarin een zware vrouw een zeer moeilijke houding aanneemt, maar toch perfect in evenwicht staat. Wanneer ik componeer, heb ik toch ook nog steeds dat ene raakpunt met de vorm.

DM: Welke specifieke moeilijkheden houdt het schrijven voor de film in?

DS: Het hangt er natuurlijk van af voor welk soort filmen je muziek maakt. Je hebt componisten die filmmuziek concipiëren als "bruitage". Bruitage duidt op de geluiden in een film die rechtstreeks in verband staan met hetgeen je ziet. Als je een ziekenwagen ziet voorbijrijden, en je hoort de sirene, dan is dat "bruitage". Heel vaak is de muziek daar een verlengstuk van. De componisten en de regisseurs denken vaak in termen van het geluidsdecor, meer dan in termen van dialogen en bruitage. Muziek en bruitage vullen elkaar meer en meer aan, en vormen steeds meer één geluidsband. Denk maar aan de Amerikaanse films, waar het geluid ontzettend geëvolueerd is.

De grootste uitdaging in het schrijven voor de film, is het gevoel te creëren dat het begin, einde en verloop van de muziek niet tegemaakt zijn. De beste affiche is een affiche waarvan je ziet: "Voilà, deze affiche is af." Zo ook bij filmmuziek. Als je bijvoorbeeld een sequentie van anderhalve minuut muziek moet bedenken, waarvan op seconde 29 dit moet gebeuren en op seconde 50 dat, dan moet je het gevoel hebben dat de "natuurlijke" evolutie van de muziek dat verantwoordt.

Daarom ook dat veel componisten voor een soort passe-partout-muziek kiezen, die gelijk wanneer kan beginnen en gelijk wanneer kan eindigen, met als gevolg dat je vaak partituren krijgt die heel goedkoop zijn, die je al duizend keer gehoord hebt. Vandaar dat filmmuziek, niet altijd ten onrechte, als minderwaardig wordt beschouwd. Als ik bijvoorbeeld in Vlaanderen

kijk naar hoe de muziek geconcipeerd wordt, merk ik dat componisten er soms echt met de pet naar gooien. Dikwijls denk ik ook ischoenmaker blijf bij uw leest, als ik zie wie er filmmuziek maakt. Het is niet omdat je op een sublieme manier een pop-song kan schrijven of uitvoeren, dat je daarom filmmuziek kan schrijven. Andersom is het niet omdat je een symfonie kan schrijven dat je een goede pop-song kan maken. De filmmuziek moet voor mij ook helemaal niet traditioneel zijn met een symfonisch orkest. Voor mijn part mag men experimentele muziek schrijven, dat doet er niet toe, maar het moet goed gemaakt zijn.

Het wereldje is klein, en ik weet min of meer hoe verschillende mensen filmmuziek schrijven, en dikwijls merk ik dat de muziek zuiver improvisatorisch is gemaakt. Ik geloof in de improvisatie, ik geloof in de kunstenaar in al zijn facetten, ik geloof dat er kunstenaars zijn die drie maanden achter hun bureau moeten zitten om drie noten te kunnen schrijven en ik geloof in de kunstenaar die zomaar, uit zijn mouw, een hele compositie kan schudden. Maar dan kan je alleen maar doen wanneer je een zeer rijk muzikaal innerlijk hebt. Anderzijds heb ik ook al studenten gehad zonder vorming, die ontzettend goede ideeën hadden. Ik sta voor alles open. Maar je hebt ook de commercie: het is altijd goed als je een bekende naam uit de pop-wereld neemt, dat is tof, dat verkoopt goed. Let op, ik veroordeel dat helemaal niet, ik constateer het alleen maar. Zo zijn er ook scores van traditionelere componisten die weinig om het lijf hebben.

DM: Welke grote namen heeft u in uw hoofd als u aan de filmmuziek buiten België denkt?

DB: Moeilijke vraag. Je moet onderscheid maken tussen de Amerikaanse en de Europese school. De Europese school beoefent volgens mij met grotere integriteit filmmuziek dan de Amerikaanse. Ik zal me nader verkla-

ren denk aan de Verenigde Staten, weet ik dat geen enkele, werkelijk geen enkele componist alléén aan zijn eigen partituur heeft gewerkt. Ook niet Hans Zimmer, van wie ik werk zal dirigeren tijdens het Filmfestival. Hij heeft een hele schare van jonge kerels, goede componisten, voornamelijk Europeanen trouwens, die gezamenlijk aan de filmscore werken. En uiteindelijk weet je niet meer wat van wie is. Zijn naam staat wel boven de partituur. Maar hij maakt daar ook geen problemen van. Zimmer was een van de eersten die zijn ego heeft afgelegd, en er voor uitkomt dat twijfel, hij en zijn Talent Factory, aan de partituren werken, met als enige objectief goede muziek te maken voor de film. En zij slagen daar ook dikwijls in. Ik kan hem beoordelen en appreciëren, maar dan wel onder de noemer van zijn "Factory".

Ik heb ooit een componist ontmoet die geen noot kon lezen zo groot als een huis, Hamlich heet hij, en die aanvankelijk een advocaat van een aantal filmcomponisten was in Hollywood. Die jongen zag uiteraard ook dat die componisten pakken poen verdienden, en is dan zelf beginnen muziek maken. Hij ging gewoon met zijn dictafoonje naar de screenings en zong in het dictafoonje op de beelden. Hij gaf dan dat bandje aan zijn componisten. Ze noemen hem trouwens de iHummeri. Mensen als John Williams bijvoorbeeld, of Jerry Goldschmidt, hebben het uiteraard ooit allemaal alleen gedaan, maar doordat zij zodanig veel werk kregen, moesten ze het wel gedeeltelijk "uitbesteden".

En ik ervaar het nu ook bij mezelf. Bij het componeren heb je twee fazen: het creatieve werk, wanneer je de compositie bedenkt, en het uitvoerende werk. Ik kan me voorstellen, als je in je leven al een duizenden uren muziek hebt georkestrerd, dat je dan wel eens zucht bij de zoveelste orkestratie en dat je die dan door iemand anders laat doen. Je zegt dan aan die orkestrator wat je taal is, leert

hem dat aan, je maakt via een bepaalde symboliek op de partituur duidelijk wat je wil, en hij is vertrokken. Een keer heb ik bij wijze van experiment ook dat systeem toegepast, waar ik ook voor uitgekomen ben. Dat was bij de laatste film van Stijn Coninx, Licht, waar ik de eindgeneriek gedeeltelijk heb laten orkestreren door Steve Willaert, één van onze grote orkestratoren, wel honderd procent onder mijn supervisie. Hij heeft dat gedaan en voerde hier en daar nog een persoonlijk tintje

toe. Ik was heel tevreden met het resultaat, en voor de muziek van de musical die ik (lees verder op p.10) (vervolg van p.9) nu aan het schrijven ben, Kuifje, ga ik alleen de compositie maken, en laat ik Steve Willaert de orkestratie volledig maken. Op een bepaald moment in je leven tel je al de uren af, niet dat ik mij aan het einde van mijn leven waan, maar op een bepaald moment maak je je de bedenking "waar wil ik nu het liefst mee bezig zijn?". Als je

honderd uur per week kan besteden aan muziek en creativiteit, zou het dan niet beter zijn om tachtig uur bezig te zijn met het zoeken naar en het vinden van een compositie, dan dat je tachtig uur achter je bureau zit orkestraties te maken, wat uiteindelijk toch wel een saai bezigheid is.

DM: Anderzijds kunnen de orkestraties ook wel evolueren of een wezenlijk onderdeel van de muziek vormen!

DB: Inderdaad. Voor een basic film of voor een concertwerk zou ik nooit de orkestratie uit handen geven, omdat die inderdaad deel uit maakt van je adem, maar voor een musical waarbij je de meeste dingen op papier hebt gezet. Enfin, voor mij is het een beetje een experiment dat ook wel een is ingegeven door een tijdsgebrek. Maar eens je daarvan geproefd hebt, loert het gewaar om de hoek.

Om toch een aantal heel interessante Amerikaanse componisten te noemen: Goldschmidt, John Williams uiteraard, maar ook jongere mensen, Danny Elfman, die, nogmaals, zelf niet veel schrijft. Hij is popmuzikant en heeft een band. Wie ik zeer interessant vind, is Elliott Goldenthal, die avant-garde muziek met meer klassieke filmmuziek combineert. Zeer interessant, zo gek als een achterdeur, maar zeer interessant.

DM: Welke specifieke bevestiging geeft schrijven voor de film, die je niet krijgt bij het schrijven voor de concertzaal?

DB: (zeer lange stilte) Moeilijke vraag, want wat dat betreft ken ik weinig bevestigende momenten, meestal is het frustrerend. Dat is ook zeer frustrerend in Europa: als je muziek maakt voor een Europese film gaat er gegarandeerd iets fout in de eindmontage of eindmixage. Want in Europa zal men altijd, terecht, de dialogen, en ten onrechte, de bruitage vóór de muziek willen plaatsen, wat de perceptie betreft. Je mag de prachtigste muziek bedenken, bijna nooit zal je "overscoring" tegenkomen, waarbij dus de muziek de overhand neemt en er enkel een wisselwerking is tussen beeld en muziek. In Europa heeft men daar schrik van.

In mijn samenwerking met Stijn Coninx heeft Stijn geprobeerd dat concept te doorbreken, maar is daar maar voor een klein stukje in ge-

slaagd. Terwijl in de Amerikaanse film, los van de kitsch die je vaak hoort, soms fantastische scènes zitten die als een vloedgolf over je heen komen.

Als je een knap stuk muziek hebt geschreven waarvan je weet dat die in de studio goed werkt, en je merkt dat die in de film tussen het behangpapier en het tapijtje terecht komt, is dat verschrikkelijk.

DM: Is het dan ook niet frustrerend

Klankstructuren maken binnen tijdsstructuren.

om in het eindresultaat je muziek vernippert en verbrokkeld terug te vinden?

DB: Je moet wat dat betreft een beetje handig zijn, en dan vind je daar wel iets op. Trouwens, nadien wordt er meestal een CD geproduceerd en die kleine stukjes die eventueel wegvalen komen daar dan op terecht. Ik ben niet zo productief als filmcomponist omdat ik pertinent weiger muziek te maken voor films waar de muziek als behangpapier wordt beschouwd.

Wanneer de muziek daarentegen een noodzakelijk iets is en een aparte lijn vormt binnen alle lijnen die in de film al aanwezig zijn, wil ik wel tekenen. Bovendien werk ik meestal met orkest. Ik wil geen synthesizer gebruiken, ik heb een andere opleiding gekregen. Wel zou ik een synthesizer gebruiken om klanken te gebruiken die nergens anders uitkomen. Uiteraard, maar dan beschouw ik de synthesizer als een nieuw instrument. Maar ik zal nooit een cello met een synthesizer imiteren. Dat heeft allemaal met het budget te maken. Een producent ziet liever één persoon komen die thuis met zijn computertje een symfonisch orkest imiteert, dan

iemand die een volledig orkest wil inhuren.

DM: Is volgens u de filmmuziek complementair aan de film? Is de film belangrijker dan de muziek of vice versa?

DB: De film blijft altijd het vooranaamste. De verhalen en de dialogen blijven altijd de grootste impact hebben op de kijker. Daar bestaan tabellen voor: als je naar een standaard film kijkt, gaat 80% van je energie naar het verhaal, beeld en dialoog, en maar 20% naar de muziek. In prin-

cipe zou de muziek de film moeten helpen en omgekeerd.

Toen ik de film Daens voor de eerste keer zag, dacht ik "deze film heeft geen muziek, de film is af." En dan wordt het pas interessant! Want dan moet je beginnen nadenken welk gevoel je nog wil versterken, wat je in een ander daglicht wil plaatsen. En dan merk je dat de muziek toch wel zijn magische krachten heeft.

DM: Bedenkt u pas na de eindmontage de muziek, of gebeurt dat parallel met de montage?

DB: Ik schrijf op het beeld, compleet het tegenovergestelde van Morricone, die zijn muziek steeds voorhand schrijft, zonder dat hij de film heeft gezien. Ik kan mij dat niet voorstellen, maar goed. Dan snijdt de film-monteur de beelden op zijn muziek. En dat het werkt heeft hij al genoeg aangetoond. Ik schrijf op de cassette wanneer de ruwe montage al is gebeurd. Samen met de regisseur wordt bepaald waar de muziek komt. Soms gebeurt het wel eens dat we op voorhand al eens gaan samenstellen en bespreken hoe bepaalde delen zullen gemaakt worden. Met Stijn heb ik dat nu de laatste keer zo gedaan, omdat

we elkaar toch al wat begonnen te kennen. Voor Licht hebben we bijvoorbeeld etnische instrumenten gebruikt.

wat in de film niet echt opvalt, maar dat hadden we zo besproken, bij wijze van experiment.

DM: In 1988 heeft u bij de stomme film Visage d'enfants muziek geschreven. Is het proces dan gelijkaardig geweest?

DB: Daar heb je het probleem dat je een deel van het verhaal moet helpen sturen. Natuurlijk zijn de stomme films uit die periode zo evident, als iemand verdriet heeft staat die gedurende twintig minuten zo (maakt teatraal gebaar en legt zijn pols tegen het voorhoofd met ten hemel gerichte ogen), maar je moet daar toch

ven ogenblik zijn ze beiden in beeld, iedereen is in het zwart gekleed en het meisje is wat aan het spelen. Ze vraagt uiteindelijk toch wat er gebeurd is, waarop de vader totaal naast de kwestie antwoordt. Dit is een scène waar je ontzettend veel mee kan doen. Ofwel blijf je in de leefwereld van het kind, ofwel ga je muzikaal de leefwereld van de volwassenen weergeven, ofwel kom je bij de jongen terecht. Dat kan je maar doen doordat je in het begin van de film een plan hebt opgesteld. Stel dat je werkt met "leitmotieven" (onveranderlijke melodische lijnen, die telkens een bepaald karakter/gevoel vertellen, nvd'r), dan volstaat het dat je op dat moment een bepaald leitmotiv gebruikt om te laten aanvoelen wat er gebeurt.

Als ik nog eens zou moeten schrijven voor een stomme film, zou ik daar een dramaturg, een filmmaker, een scenarioschrijver of een regisseur bij betrekken, om een second opinion te hebben. Want ik ben toen te veel bij het beeld blijven plakken en heb te weinig afstand kunnen nemen van de film. Tot die conclusie kom ik zeker wanneer ik denk aan de fantastische muziek die Morricone schreef bij de stille film Richard the Third uit 1925.

DM: Als "klassiek" componist bent u ongetwijfeld beïnvloed geweest door andere componisten of muzikale gebeurtenissen. Heeft u de

zelfde invloeden gehad als filmcomponist?

DB: Ik heb mij laten beïnvloeden door de dingen die ik goed vond en de dingen die ik zelf had willen schrijven. Dat is trouwens het mooiste compliment dat je een componist kan geven: dat je het zelf zou willen geschreven hebben. Ik heb ook veel geluisterd naar dingen die ik niet goed vond.

Een aantal namen van fantastische componisten die blijven boeien zijn Stravinsky, Sjostakovitsj, Tsjajkovsky, de Italianen Puccini en Verdi, die ik fantastisch vind voor wat de lyriek betreft, de Amerikaan Bernstein en uiteraard ook sommige hedendaagse componisten zoals Ligeti.

Want wat is uiteindelijk componeren? Geluiden ordenen. Klankstructuren maken binnen tijdsstructuren. Er is vandaag voor de "hedendaagse" componist een zeer interessant, maar toch wel problematisch fenomeen: er is al

Opnames van het geluid dat sappen in bomen maken.

DM: Jur de werken van

een componist als Ligeti zijn toch voor de eeuwigheid geschreven!

DB: Klopt, maar filmmuziek bijvoorbeeld, om bij het onderwerp te blijven, is hét consumptieproduct bij uitstek. Okee, de muziek van *The Mission* zal overeind blijven, maar die 499 andere werken vergeet je toch zodra je de zaal uitstapt. De muziekindustrie is denk ik een van de grootste industrieën van de wereld: overall speelt de radio, TV, in de supermarkt, thuis, in de auto, etcetera. En als jonge componist moet je inderdaad beslissen - of je daar zelf over beslist is nog iets anders - of je als een Ligeti af en toe een werkje aflevert, maar dat van zó'n fantastisch niveau is, of dat je gaat overleven en af en toe nog andere dingen maken, pop-songs schrijven of filmmuziek, met andere woorden toegeven aan de consumptie.

DM: Is het daarom ook dat u tijdens het Filmfestival van Gent werken zult dirigeren van Hans Zimmer: om hen een langer leven te geven?

DB: Ik denk dat we met het Filmfestival in Vlaanderen altijd geprobeerd hebben om de goede filmmuziek op het concertpodium te brengen. Dat is ook altijd een van mijn objectieven geweest. Goede filmmuziek verdient ook een plaats op het concertpodium. Ik ben al jaren bezig met uitvoeringen van filmmuziek. Dat zeer ernstige instellingen, zoals het Nationaal Orkest van België, aan dergelijke projecten meewerkt, bewijst dat goede filmmuziek toch ook zijn waarde heeft. Daar is trouwens ook het publiek voor. Enkele werken

Een grote poel waar een volledig collectief muzikaal geheugen in zit, en wat we nu doen is het herordenen van het materiaal dat er altijd is geweest.

iets op doen. Ofwel doorbreek je dat en ga je de pathetiek afzakken door met de muziek contrapuntisch te werken, en anderzijds kan je een bepaalde scène toch in een bepaalde richting sturen. Zo denk ik aan een scène uit *Visage d'enfants*. De film gaat over een familie waarvan de vrouw sterft. Je merkt duidelijk dat haar zoon van tien goed beseft wat er gebeurd is en haar dochter van zes niet. Op een ge-

geleden werd dat nog bewezen met het concert van Morricone, waar het full house was. De muziek van Hans Zimmer verdient dat ook, ongetwijfeld.

DM: Het valt me op dat uw werken voor de concertzaal een symfonisch én filmisch karakter hebben, terwijl uw werken voor de film vaak erg symfonisch klinken. Is dat altijd zo geweest, of is de samenwerking gaandeweg ontstaan?

DB: Als je een eerlijke kunstenaar bent, heb je geen knop in je hoofd die je zomaar kan omdraaien. Als Michelangelo vandaag nog zou leven, zou hij naast het beschilderen van de Sixtijnse Kapel, ook affiches en bierkaartjes schilderen. Daar ben ik echt van overtuigd. Als Beethoven vandaag zou leven, zou hij ook pop-songs schrijven. Hij zou met een oorbel rondlopen, zijn haar rood verven en pop-songs schrijven. Hij zou zeker deelnemen aan het hedendaagse muziekleven, zonder daarom uiteraard zijn eigenheid te verliezen. Iedereen heeft zijn muzikale handtekening, zijn muzikale eigenheid. Mijn filmmuziek en gewone werken dragen dezelfde handtekening. Het enige verschil, en dat merk ik zelf, is dat filmmuziek uiteindelijk als "toege-

FINAL MOMENTS AT MADABA

There's been a city on this fertile plateau North East of the Dead Sea since the days of Moses. But things only started booming about 10 years ago. Tourism has a lot to do with that. The place has kept much of its authenticity though. One can still smell history in the noisy streets, the bustling souks and the exquisite houses of prayer.

My fellow archaeologist Lydia and I usually drive into town on the back seat of Aref's battered, yellow taxi. It is always late in the afternoon. The radio invariably blurring out lively Arabian songs at full volume. Aref loves his music and the old coach rattles like a boiler-house on the rocky dessert road.

The ancient King's Highway connects the Gulf of Aqaba with Amman. It passes by our excavations South of Dibahn. After a 50 kilometers journey up North, through a dusty, barren no-man's land we reach Madaba. Like a mirage on the horizon it flaunts slim, white minarets and sparkling domes in the quivering heat. Then, without warning, it envelops us. Sheep blocking the street. Camels stately wandering by. Peddlers selling Turkish coffee from huge glittering pots. Grave men in red keffiyeh smoking outside shops.

Aref drops us off on Al Batra street. We ask him to collect us in this same spot five hours from now. He won't be a minute late. Lydia hurries up the street to send a fax home. I feel like a child let loose in a toy shop. Where shall I go first? The silversmith? The perfumery? The tobacconist? Or my friend Hallaf, the watchmaker? It's about time I paid him a visit. My rodania's been dead since, oh how should I know.

In his shadowy, cluttered up shop Hallaf dismantles my watch. He shows me what's wrong with it. Soap. "You should take it off before you wash your hands." I'll keep it in mind. Can he fix it? Sure, Hallaf can fix anything. It takes only a few moments before he reassembles the timepiece. Then he lays it on a kind of microphone. Tic toc, tic toc goes the speaker. "You see! That's my calling card! Hah, hah!" How much do I owe him? Nothing this time, I'm a regular customer. Thanks. Shukran!

I meet Lydia in the dim, vaulted passage that leads to the souk. This is where we usually have dinner. But never without first rummaging through some of the tiny shops for a while. Lydia needs to buy fags. Merchants here are quite

disappointed when the customer doesn't haggle.

I often try, but I'm clumsy at it. Lydia, who's Greek, is a true expert. She haggles over every-thing, even a packet of Viceroy. The pretty girl behind the tobacconist's counter appreciates my colleague's efforts. She is prepared to knock 20 piastres off the price. She's dressed in western clothes. These days the women who wrap up completely in dark blue or black, only leaving their tattooed faces uncovered, are few and far between.

We must see Ocla, the druggist. I'm covered in red blotches. Everything in this country bites. Even the flies. The flies most of all actually. And my insect repellent spray doesn't seem to help. In fact I believe the flies are attracted by it.

Ocla is having a smoke at the well in the centre of the souk's courtyard. A few mates are gathered around him. He's one of those born storytellers. No doubt he's revealing another juicy bit of family history. A hundred years ago, this entire compound belonged to his great-grandfather!

From Ocla I have learned that Madaba once was a Byzantine archbishopric. Hence the magnificent Christian churches like St. George's, The Apostles, The Virgin. These days I notice many Oriental pilgrims visiting them, I want to ask him why, but I forget. My mind is on the blotches. He takes us to his Aladdin's cave, with herbs, spices, mud soap and bath salts from the Dead Sea and holy water from the river Jordan (complete with certificate). Thank Allah he also has insect bite cream. I receive a new, infallible brand complete with extensive instructions from our friend.

Finally we reach a table on the balcony of the restaurant, high above the souk. The sun is setting, sending its last, orange rays over countless tiled rooftops and a field of TV aeriels. Fragments of radio music drift by on the cooling desert wind. I recognize the voice of the master: Abdel Halim Hafez. Of his strange, beautiful songs, at once happy and melancholy, one can never grow tired.

Behind us a waiter prepares the water pipes. We'd rather have a beer. Yes, Amstel will do. In this climate even Dutch beer is a treat. We also order a dish of falafel and houmous. The Arabian couple at the adjoining table strike up a conversation with us. "Marhaba!" Marhab tain? In this neck of the woods everybody is friendly. From time to time that even makes me feel uncomfortable. I'm not used to so much kindness.

Somewhere in the background, a muezzin's crackling chants call the faithful of Madaba to prayers: "Allahoe-akbar!!" On the horizon the orange turns into deep red, indigo and purple. The sun is gone. Turrets, domes, TV aeriels, vanish in a cloud, a mist, a dream.

Nic Peeters

paste" kunst, iets oppervlakkiger is, minder diepgaand. Je schrijft dan in een taal waarvan je weet dat ze door heel wat mensen begrepen kan en moet worden. Dat zou niet het geval zijn als ik morgen muziek zou moeten maken voor de nieuwe film van Peter Greenaway (vervolg p.11). (vervolg van p.10) Maar voor bij-

voorbeeld Daens, op en top een klassiek epos met een zeer duidelijk kader, moet je niet gaan experimenteren.

Als componist heb je een ziel en heb je een bepaalde vocabulaire ontwikkeld die steeds terugkomt. Soms krijg ik inderdaad de kritiek, of het compliment, dat je onmiddellijk merkt dat

een werk van mij is. Ik kan daar niets aan doen. Ik kan maar de muziek schrijven die ik voel en bedenken die evolueert natuurlijk. Ik geef toe dat er qua taal veel overeenkomsten zijn tussen mijn filmmuziek en andere muziek. Onlangs vertelde iemand mij nog dat hij in de auto naar Radio 3 aan het luisteren was en onmiddellijk

hoorde dat de radio mijn muziek speelde. Zelf ben ik mij daar niet zo van bewust.

DM: Nog een laatste vraagje: als ik het lijstje overloop met al uw muzikale prestaties, vind ik nog één lacune. U heeft nog niet voor de opera geschreven! Heeft u wat dat betreft nog plannen? Bovendien lijkt het mij dat er veel overeenkomsten zijn tussen film en opera, er is bijvoorbeeld telkens een concrete dramatische lijn die je moet volgen.

DB: Fantastisch! Ja! Er zijn inderdaad plannen in die richting, maar ik ga nog niet vertellen waarover de opera zal gaan. Ik denk inderdaad dat ik nu rijp ben voor een opera.

DM: Heeft u dan al een bepaalde evolutie moeten doorlopen om klaar te zijn voor de opera?

DB: Ik denk dat je al van alle walletjes moet geproefd hebben, je moet goed zijn in schrijven voor orkest, je moet met de stem overweg kunnen, je moet kunnen het verhaal in de muziek vatten, iemand zonder ervaring kan geen opera schrijven. Je muzikale taal moet op zijn best zijn.

Stefan Prins

STAIRWAY TO REDEMPTION vervolgt van p.8

I am referring to an impressive tower entirely made out of silver. This tower is a ritual instrument employed, among other things, to inaugurate new sculptural images of Jinas, the 24 "guides" of Jainism.

The marvelous purity of Jain religion is perhaps best represented by a small work of art in the exhibition's final room. It is a plain sheet of copper with a human silhouette cut out of it. This symbolizes the redeemed soul, which has lost all material form. Nothing remains but a memory of the last body it inhabited. The soul has become transparent, like empty space.

Nic Peeters

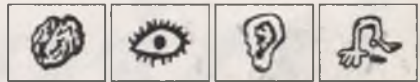
Exhibition "De Trap naar de Verlossing" - Etnografisch Museum - Suikerrui 19 - Antwerpen. Until 15 October 2000.

de kultuurkrant

trefcentrum Y - dienst cultuur (02) 629.23.25 <http://www.vub.ac.be/cultuur>

CONCERT

DONDERDAG 9 november 2000-Kultuurkafé, 22u, inkom gratis

HARDScore (B)

Mai: vocals
Frank Debruyne: sopraansax, tenorsax
Iris De Blaere: Yamaha Grantouch
Frank Nuyts: Marimba, Korg 01W
Koenraad Van Overbergh: Korg M1, U-220
Maarten Standaert: E-bass
Jan De Smet: drum

DJ: Salami

Het minste wat je van Hardscore kan zeggen, is dat ze verbazen. Of je hen nu tegenkomt op het podium van een jazzclub, een rocktempel of een schouwburg, steeds confronteren ze je ermee dat er vandaag geen muzikale grenzen meer zijn. De ongeschiedde straatjongen wordt een virtuoos gitarist. De virtuoze klassieke muzikant ontdekt het plezier van muziek waar de benen op kicken. Dat Hardscore niet in een vakje te duwen is, maakt hen des te interessanter. En inderdaad, je hoort Zappa, maar vooral veel Nuyts. Tot op de laatste rust en vierenzestigste noot uitgeschreven partituren hebben hun vaste plaats op het podium. De grillige kronkelende stem van Mai boven onverwacht swingende deuntjes die plots dissonant de das omgedaan worden maken van een live-optreden van Hardscore een zinnenprikkelende ervaring. Het enthousiasme en de liefde voor muziek van de Hardscoreleden verbleekt de stralheid voor hun spel en de starheid van de partituur. Het is fenomenaal hoe in een muzikale wereld waarin zoveel is vastgelegd elke Hardscore muzikant zijn deugnietnatuur niet weet te onderdrukken. Hardscore wil een brug slaan tussen klassiek en pop. De release van Book V: Surf, wind and desire en de daaraan gekoppelde live-voorstelling in de Werf in Brugge was alvast een grote stap in de goede richting. Een volle zaal en een uitgelaten en enthousiast publiek na afloop.

DONDERDAG 16 november 2000-Kultuurkafé, 22u, inkom gratis

REALONES (N)

Jørgen Sandvik: zang, gitaar, mandoline
Yrjan Tangenes: zang, bodhran, percussie
David C. Vogt: zang, viool
Ivar C. Vogt: zang, gitaar, mandoline, fluit
Kåre Opheim: drum, percussie
Bystein Sigjelan: zang, bas

DJ: KIBRI

De Realones uit het verre Bergen (Noorwegen) werden in 1994 door de twee piepjonge gebroeders Vogt opgericht als een klassieke Celtic folk-band. Maar naarmate ze meer reis- en levenservaringen opdeden en er nieuwe muzikanten de band vervingden, begonnen ze te experimenteren met invloeden uit de pop- en rockwereld. Dit resulteert in fijne folk-rock, gebracht door jonge muzikanten die hun vele instrumenten voluit beheersen. De nadruk bij de Realones ligt bij het slagwerk en viool (dansen!) en natuurlijk de geweldige stemmen, waar u bij momenten aan een engelachtige samenhang mag denken. Live is dit een absolute must. Getuige hun meerdere tours doorheen Europa en Canada.

Ongetwijfeld zult U er live niet genoeg van krijgen. Maar geen nood, U kan achteraf altijd terugvallen op hun debuutcd "Comment from the cheap seats" (1997-Geckords-Codemusic) of op hun live-cd "The Garage session" (1999-Geckords-Codemusic). Deze live-cd bevat tevens een Cd-rom gedeelte met o.a. live videomateriaal.
Bezoek ze op www.realones.com

DONDERDAG 23 november 2000-Kultuurkafé, 22u, inkom gratis

JONS ROSE (AUS) KK-NUL (JAP)

KK-NUL: gitaar
Jon Rose: viool

DJ: Some Noise

Kazuyuki K. Null studeerde bij de Japanse Butoh danser Min Tanaka en begon snel daarna in 1983 in clubs en galerijen te improviseren met elektrische gitaren. Ondertussen speelde hij met grote namen uit de avant-garde zoals Zeri Geva, Jon Zorn, Fred Frith, the Melvins, Jello Biafra (ex Dead Kennedy's) en deed hij het voorprogramma van Sonic Youth.

Samen met Jon die reeds eerder het kultuurkafé verbaasde met zijn improvisatietalent op zijn zelfgebouwde violen brengt hij een uniek concert voor België.

DONDERDAG 30 november 2000-Kultuurkafé, 22u, inkom gratis

JON & THE NIGHTRIDERS (USA)

John Blair: guitar
David Wronsky: guitar
Sam Balle: bass
Pete Snyder: drums

DJ: Ivan Retroff

EXPO

24.10 -> 10.11.2000 (werkdag ts. 11.30 & 17u) - GalerY

SELECTIEF GEKOZEN

Vernissage:
donderdag 24 oktober
om 18u, GalerY

De VUB heeft sinds haar ontstaan, nu 30 jaar geleden, een mooie uitgebreide collectie hedendaagse kunst aangelegd. Dit biedt de mogelijkheid om een ruime diversiteit aan stijlen en stromingen te selecteren en te presenteren.

Het is de bedoeling om via de geëxposeerde werken een gesprek aan te gaan over kunst en de betekenis ervan in de twintigste eeuw.

15.11 -> 15.12.2000 (werkdag ts. 9u en 17u) - Gebouw M

JACQUES ROZENBERG

Vernissage:
woensdag 15 november
om 19u, Gebouw M, Rectoraat

Felle, schreeuwende kleuren, gebroken figuren, gekrast en geschonden... zo komen de werken van Rozenberg over. Tegelijkertijd een expressie van overlevingsdrang, het vooruit willen, het (h)eerlijke in het leven beklemtonend. Niet zo vreemd als je bedenkt dat Jacques Rozenberg, Auschwitz overleefde, weliswaar blijvend getekend.

Deze tentoonstelling willen we u aanbieden als hommage aan Jacques Rozenberg maar vooral omdat er zo nagedacht worden over vrijheid, tolerantie en verdraagzaamheid.

VRIJ PODIUM

ONBEKEND = ONBEMIND

MAANDAG 6 november 2000-Kultuurkafé, 21u, inkom gratis

Improvisatie Vrij Podium

met o.a. Stefan Prins, Tor Lowen, Uti Engels

Een gezegde dat in het Kultuurkafé niet van toepassing is. Naar goede traditie blijven we tweewekelijks op maandagavond een vrij podium organiseren. Concerten, toneel, poëzie, acrobatie... alles is mogelijk. Deze maandagavonden in het Kultuurkafé hebben voor de muzikanten een grote aantrekkingskracht. Enkele namen werden voor het najaar reeds ingevuld. Nieuw en verborgen talent is steeds welkom.
Inschrijven en info: dienst Cultuur.

FILMS OP MAANDAG

MAANDAG 13 november 2000-Kultuurkafé, 21u, inkom gratis

THE DOORS

Oliver Stone, 1991 (141')

<http://www.geocities.com/Hollywood/2682/thedoors.htm>

Muziek en beelden verbonden in één film, het ene kan men hier niet loskoppelen van het andere. De film kan men bekijken als een montage, maar is meer dan een videoclip. De Indiaanse, Afrikaanse, Indische e.a. levensfilosofieën worden op een elektrobeat weergegeven. De Amerikaanse 'post-porn' ster Annie Sprinkle's orgasmen vloeien over in boeddhistische rituelen, Japanse geluiden en voodoo drums worden vlot gecombineerd. Dit alles en meer in een master mix van LUCKY PEOPLE CENTER. Kitsch of ideologisch getint, deze film zet zeker en vast aan tot nadenken.

KORTFILMFESTIVAL

WOENSDAG 15 november 2000 - Aula Q, 19u, 150 BEF (3.71 EUR)

HET GROTE ONGEDULD! '2000

Met de steun van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, adm. Kunst, het Ministerie van Onderwijs Dynamo 2, CANVAS, Lichtpunt, De Morgen, SABAM, UPV, MEUTER TITRA, VIDEO HELP

De nieuwe lichting realisators heeft de schooldeur achter zich gesloten en bekijkt de scène van de professionele wereld... op zoek naar mogelijkheden en middelen om hun talenten verder te ontplooiën, op zoek naar de kans om hun dromen in beelden te vatten.

Een verzameling van de meest ongewone en verrassende kortfilms, kronkelende animatiefilms, ruwe documentaires, sprankelende fantasieën, etc... eindwerken van de laatstejaarsstudenten van Vlaamse en Franstalige filmscholen. De gelegenheid voor al wie werkzaam is in de audiovisuele sector om een indruk op te doen van hoe elk van deze studenten door een feilloze beheersing van de techniek, via de beeldtaal, de creativiteit de vrije loop laat.

Ongetwijfeld zijn deze jonge talenten al te dikwijls gebonden door te beperkte middelen, door een chronisch gebrek aan tijd en oefening... maar in de beperking toont zich dikwijls de meester. De kunst is dan ook geen hard oordeel te vellen maar de sluimerende beloften te ontdekken.

Het Grote Ongeduld! '2000 blijft de ontmoetingsplaats voor debutanten en arrivés, voor aspirant-regisseurs en productiekernen, en voor al wie zijn hart verpand heeft aan de beeldcultuur!

Wij zijn aan de negende editie van ons kortfilmfestival toe en opnieuw worden alle films op voorhand bekeken en door een deskundige jury beoordeeld. De beste documentaire krijgt van Lichtpunt een prijs van 50.000 BEF en zal ook worden uitgezonden. De beste kortfilmmaker krijgt van CANVAS 100.000 BEF en zal eveneens uitgezonden worden.

We gaan op verplaatsing naar Hasselt 16/11 (Zebrazaal), Gent 22/11 (Film-Plateau), Antwerpen 24/11 (Filmuseum), Wilrijk 28/11 (CC De Kern) vertonen opnieuw het programma.

De prijsuitreikingen vindt plaats in de Aula Q van de VUB.

